

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII Lapkritis — November 30, 1973 Nr. 91

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DAR APIE ENERGIJĄ

Jos trūkumas veda prie didesnių pasikeitimų

Sekmadienio prezidento Nixono kalbos apie energijos krizę ir kovos su ja priemonės išsklaidė važiudamas automobiliu. Važiavau jo prašomu greičiu, nes praktiškai dėl labai didelio eismo greičiau ir negalėjau važiuoti. Ir tai, kai tik pasitaikydavo proga, mane vis aplenkdamas greičiau važiuoją. Viso tą popietę suvažinėčiau 109 mylias, tam reikalingi sudegindamas apie keturius galionus benzino, nes važiauvau su Chevroleto Vega. 'Normalaus' dydžio automobilis būtų apsiėjęs mažiau 4 dolerių. Visa tai įrodo kokia, palyginti, pigi yra kelionė automobiliu šiame krašte ir kaip sunku tikėtis, kad žmonės savanoriškai jos atsisakyti.

Už tat šį kartą prezidentas jau ne prašė, bet įsakė sumažinti naftos produktų suvartojimą, nors tam galios jis turės tik šią savaitę kongresui galutinai priėmus atitinkamą įstatymą. Juo remdamasis prezidentas nori naftos kiekį, suvartojamą benzino gamybai sumažinti 15%, o 1974 metais patalpų apšildymui naudojamų naftos produktų tiekimą suvaržyti 15% gyvenamoms patalpoms, 25% prekybos tikslams ir 10% — pramonės tikslams. Nuo kitų metų pradžios aviacijai tiekiamos naftos produktų kiekis bus sumažintas irgi 15%.

Visa tai daroma tam, kad lygiau išdalintų kitiems metams numatomą 17% naftos trūkumą. Paskelbtos kitos priemonės, kaip greičio sumažinimas iki 50 mylių, benzino nepardavinėjimas sekmadieniais ir pan. naftos produktų sunaudojimą sumažins tik 10%. Likusieji 7% palikti Dievo valiai. Palyginti šilta žiema gali sumažinti kuro poreikį, įmanomas ir naminės naftos produkcijos padidėjimas, pagaliau ir arabų naftos boikoto nuotraukimas ar sušvelni-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

nimas. Tos prielaidos tačiau neišskiria ir energijos krizės paaštrėjimo, kas gali priversti prie kortelių įvedimo.

Visos tos priemonės yra laikino pobūdžio, daugiau ar mažiau įgalinančios palyginti su nedideliais nemalonumais pergyventi ateinančią žiemą, jos tačiau negali pakeisti fakto, kad šiuo metu visame pasaulyje naftos poreikavimas yra didesnis už pasiūlą ir su tuo reikiu turėsime ilgą laiką skaičiuoti. Normaliai tas reikšmės turėtų vesti prie naftos produktų pabrangimo, kas savo keliu paskatintų išnaudoti tas žaliavas, kurios iki šiol ekonomiškai sumetimais nebuvo naudojamos.

Pavyzdžiui, vokiečiai jau pereito karo metu gamdavosi benzino iš anglių. Dabar toks benzinas apsieitų apie 35 pfenigius už litrą, bet kam jį gamintis, jei 'natūralus' benzinas dar apsieina tik 15 pfenigių (be mokesčių)? Bet jei jo trūks, per kelis metus galėtų būti

vėl pastatyti fabrikai benzini iš anglių gaminti. Kartu reikia atsiminti, kad dar nėra išnaudotos ir visos galimybės naftos produktų geresniam ir taupesniam išnaudojimui.

Produkcijos padidėjimas ir tikslesnis jos išnaudojimas reikalauja tačiau ilgesnio laiko ir kiekvienu atveju nežada naftos gaminių ar jos pakaitalų atpiginimo, bet tik pabrangimą. Tai savo keliu negalės nepaveikti ekonominio gyvenimo, ypač JAV, kur beveik viskas yra susiję su automobiliu. Jau dabar automobilių gamyba sumažėjo 10% palyginus su pernai. Ypė sumažėjęs didelių automobilių poreikavimas, mažai, daugiau ekonomiškai, perkami sparciai, net reikia laukti kol jų gausi. Naujų namų statyba sumažėjo visu trečdaliu ir atrodo, kad ateityje statyba bus daugiau siejama su viešojo transporto galimybėmis negu anksčiau.

Dėl viso to ateities ūkinės perspektyvos šiuo metu pranašaujamos daugiau tamsesnėmis spalvomis negu kiek anksčiau.

MEDAUS MĖNESIO PARODIJA

Ten, kur 1959 pagarsėjo 'virtuviniai debatai'

RIMAS DAIGŪNAS

koji paroda, kurioje JAV išstatė savo naftos ir dujų grežimo ir perdirbimo įrenginius, kaštavo 12 milijonų dolerių. 30 milijonų dolerių kainuoja mašinų, kurių 189 amerikiečių firmos nuvežė rodyti aštuonių dienų 'Nafta-Gaz' parodoje.

Paroda vyksta Sokolnėki vietovėje, kur 1959 metais anuometinis viceprezidentas R. Nixon susiėmė su Nikita Chruščiovu. Tie debatai vyko virtuvinių įrankių, šaldytuvų bei krosnelių, aplinkoje. Iš čia ir istorišku pasidaręs pavadinimas: 'Virtuviniai debatai'.

Nuo 1972 metų kyla vis didėjęs JAV pramonininkų

dėmesys sovietinių investicijų mirazui. Galvojama, kad tos investacijos žada didelių pelnus. Tad ši paroda yra tikros svajonės apie JAV pramonės medaus mėnesį su sovietiniais rezervais. Kliūčių ir problemų labai daug. Spauda pašiepia įvyki, vadindama jį Medaus mėnesio parodija! Mat sovietai siekia gauti 'labiausiai globojamos šalies' statusą. Bet iškepti tą blyną amerikiečių virtuvėje sovietams vis nepavyksta. Todėl sovietai dabar pasitenkina paprastu amerikoniškų vertėvų dėmesiu ekonominėms galimybėms. Ne ekonominė, bet politinė JAV opozicija 'labiausiai globojamos valstybės' statusui gauti, sovietus gerokai nustebino. Juk jų politikoje humanitariniai aspektai neegzistuoja. Net Pravda, šio fakto akivaizdoje, nuleido nosį ir išpėjo, kad reikia vesti realią politiką. 'Realioji politika' reiškia pastangas amerikiečių industrijos ir kapitalo traukimą Sibiro naftos ištekliams eksploatuoti.

30,000 sovietinių specialistų ir technikų atidžiai nagrinėja amerikiečių mašiną, išstatytą 'Nafta-Gaz' parodoje. Šešios sovietinės firmos, specializuotos atlikti mašinų fotografijas, fotografuoja mašiną. 'Tai bus rodoma', užtikrina sovietai, 'mokyklose ir institutuose'!

Sutartims sudaryti kliudo (tuo tarpu) paskolų bei kreditavimo problema. Amerikiečiai paties prezidento Nixono, kurių tarpe yra

A. BALAŠAITIENĖ

tor), ir taip pat kaip mūsų visuomenės aktyvus narys. Ypatingą pasididžiavimą mums kelia tas faktas, kad mūsų jaunas tautietis, vos būdamas 32 metų, buvo Clevelando burmistro paskirtas į aukštą ir atsakingą postą.

Savo šaknimis giliai lietuviškas, mokslus baigęs ir brendęs jau svetingoje Amerikos padangėje, jis sugebėjo įsitraukti į vietinio gyvenimo srovę, išlaikydamas retai teimanomą pusiausvyrą tarp savo tautinių interesų ir pozityvios veiklos Amerikos gyvenime. Neapsiribodamas vien savo profesiniu pasiruošimu, kuris apima viešųjų darbų statybinę sritį (civil engineering), kaip kelių, tiltų ir kt. statybą, inž. Kudukis domėjosi krašto politine struktūra ir aktyviai pradėjo dalyvauti pačiame politiniame procese. Pirmuoju savo sėkmingu bandymu padėjęs išrinkti į Clevelando miesto tarybą lietuvių Kataliną, jis buvo pastebėtas ir įvertintas į senatą kandidatavusio sen. Saxbes. Sen. Saxbe, laimėjęs rinkimus, inž. Kudukį paskyrė savo specialiuoju igaliojimu šiaurinei Ohio Valstijos sričiai. Vėliau sen. Taftas jį pakvietė savo sekmingos rinkiminės kampanijos rajoniniu viršininku.

Inž. Kudukio veikla neliko nepastebėta bei neįvertinta įtakingų asmenų tiek vietinės politikos sluoksniuose, tiek už Clevelando ribų. 1972 metais kongresui priėmus oro taršos įstatymą, kilo reikalas tą įstatymą studijuoti, kad jis būtų sekmingai ir efektyviai pritaikomas gyvenimui. Tam tikslui buvo sudaryta speciali 15 asmenų komisija sekančiu būdu: penki senatoriai, išrinkti senato, penki kongreso nariai, išrinkti kongreso, ir penki specialūs asmenys, paskirti paties prezidento Nixono, kurių tarpe yra

New Yorko gubernatorius Nelson D. Rockefeller, Du Pont viceprezidentas, ir inž. R. Kudukis. Taip pat reikšminga 7 asmenų patikėtinių taryba rajoninei kanalizacijai, kuri apima Clevelando miestą ir priemiesčius, inž. R. Kudukį išrinko savo pirmininku. Visuomeninės veiklos srityje inž. Kudukis reiškiasi kaip Visuotinės Labdaros Vajaus (United Torch) vyriausios tarybos patikėtinis, Woodruff liginės tarybos patikėtinis, Tautybių Biuro (Nationalities Services) tarybos narys.

Šalia visų tų garbingų ir reikšmingų postų Amerikos gyvenime, inž. Kudukis lieka ištikimas savo tautos reikalui ir savo lietuviškos visuomenės interesams. Buves. Korp. 'Plienai' pirminku, jis ir dabar yra aktyvus jos narys. Pereituose Pasaulio Lietuvių Bendruomenės rinkimuose buvo išrinktas atstovu į PLB Tarybą ir Seimą. Mūsų visuomeninio gyvenimo naujasis centras — Lietuvių Namai — turi jį savo direktorių tarpe, o Šv. Jurgio parapijos komitetas savo narių tarpe.

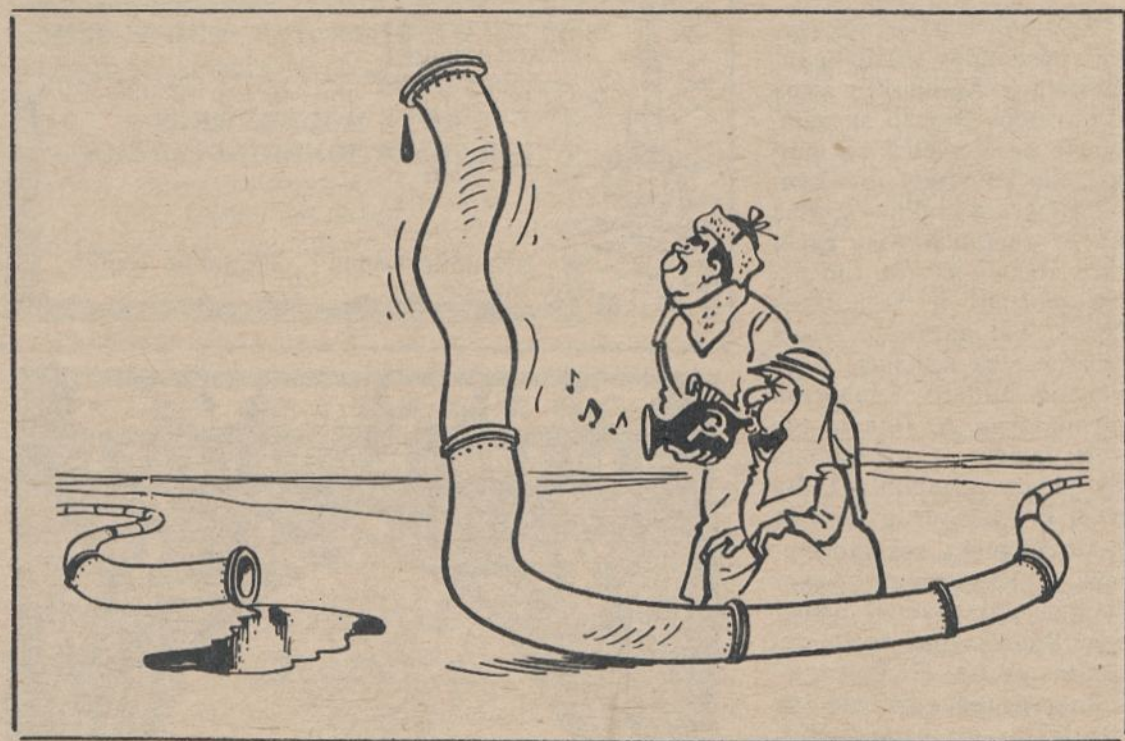
Iš to turime padaryti išvadą, kad yra įmanoma sujungti lietuviškąjį ir amerikiečių gyvenimo elementą ir tapti pozityvia jėga, nenuostojant savo lietuviškosios individualybės ir teikiant įnašą į gyvenimą, kurio įtaką jaučiamas kiekviename savo žingsnyje.

Pokalbio metu inž. Kudukis trumpai nusakė savo veiklos filosofiją: 'Visi mes dirbame Lietuvai. Ypač lietuviškas jaunimas turi nepamiršti Lietuvos bylos. Kiekvienas mūsų, dirbęs bet kurioje srityje, turi būti aktyvus savo profesijos organizacijoje, kad lietuviška įtaka būtų jaučiama. Ji buvo jaučiama ir paskutiniuose miesto tarybos rinkimuose, ir turėtų stiprėti. Mūsų visuomeninė veikla savųjų tarpe yra

Inž. Raimundas Kudukis, Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius.

VISI DIRBAME LIETUVAI...

Be žodžių...

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimui, susirenkančiam Toronte, linkime sėkmės svarstymuose ir tvirtybės principuose

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

'DAINA' DAINUOJA

Jau devyniolika metų Sydnejaus lietuvių choras Daina savo iškilomis dainomis koncertų metu ir gražiomis giesmėmis lietuvių bažnyčioje džiugina ir linksmina Sydnejaus lietuvius. Metų eigoje keitėsi dirigentai, pradedant Jonu Gaižausku, Algiu Plūku, ilgesnį laiką, iki savo mirties, Kazimieru Kavaliausku ir dabar Broniu Kiveriu ir Zita Belkute. Su dirigentais keitėsi ir chorisų veidai. Vieni išėjo, kiti atėjo ir pats choras savo veidą taip pat keitė. Tačiau yra labai džiugu pastebėti, kad metų eiga ši Sydnejaus didįjį chorą nesusilpnino, nenumarino, bet iškėlė į vieną iš pirmųjų Australijoje ir choro dydis visą laiką plėtėsi. Pradžioje buvo vien tik mišrus vienetas, kai dabar, be mišraus, yra labai geras vyrų ir moterų choras, pasirodantis bendrai ir paskiromis progomis.

Bronius Kiveris, Dainos choro dirigentas.

Jau kelinti metai Dainos choras turi savo tradicinį metinį koncertą - balių, įvykstantį prieš pat Kalėdų atostogas. Šis koncertas yra vienas iš didžiųjų Sydnejaus metinių paruošimų į kurį visuomet atsilanko labai daug žmonių ir kurio metu visuomet yra išskirtinai puiki nuotaika. Šiais metais lapkričio 17 dieną Daina, pasikvietusi Newcastle chorą, turėjo ypatingą metinį koncertą. Puikioje Auburn salėje, scenos uždanga puošiant ir rašu 'Lietuva dainų šalis', koncertą pradeda Dainos moterų choras, diriguojant Z. Belkutei. Gražiai nuskamba M. Petrausko ištrauka iš operos 'Birutė', palydint P. Andriulio 'Ateisio' ir mūsų A. Plūko harmonizuota liaudies daina 'Gegužis', kai žiūrovus sužavė A. Brazinsko 'Nemunėlis'. Moterims pabaigus, išsirikiuoja vyrai savo didingais balsais sudainuodami keturias dainas. Diriguoja Br. Kiveris. Pirmosios dalies pabaigai dainuoja mišrus choras ir iš savo keturių dainų geriausiai skamba A. Be-

lazarso 'Rasa' ir St. Gailevičiaus 'Jaunystė'.

Antrąją koncerto dalį pradeda Newcastle choras. Nors savo dalyvių skaičiumi jie ir yra negausūs, tačiau dirigentas St. Žukas išgauna viską kas tik yra įmanoma išgauti, ypatingai turint puikią solistę Z. Zakauskienę. Tarp visų kitų lietuviškų dainų, šis choras sudainavo ir australišką 'Waltzing Matilda' dainą,

Zita Belkutė, Dainos moterų choro dirigentė.

kurios išpildymas buvo ypatingai puikus. Į šį koncertą aš buvau atsivedęs svečią iš Melbourne, kuris, būdamas australas ir didelės draudimo firmos vienas iš direktorių, taip ausižavėjo australiškos dainos puikiu išpildymu, kad jo net akys prispildė ašaromis ir po koncerto jis pasakė man, kad, grįžęs į Melbourne, jis parašys atvirą laišką į australų dienraščius, pasakydamas, kaip jis susižavėjo lietuvių išpildomu koncertu ir kaip gražiai sudainuotos šios

Sydnejaus lietuvių choras Daina prie naujųjų operos rūmų kur dainavo atidarymo savaitėje spalio 20 - 27 d.

australiškos dainos jis nėra savo gyvenime girdėjęs.

Koncertas baigiamas jungtinio choro išpildytomis dainomis, kurias diriguoja pasikiešdami abu dirigentai. Griausmingai nuskamba 'Vilnių žydi liepos', 'Anoj pusėj Nemunėlio' ir pabaigai 'Gimtinės daina'. Sydnejaus metinė dainų koncerto šventė baigėsi, tačiau pilnai pripildžiusi didžiulę žiūrovų salę, dar ilgai ploja chorisams ir dirigentams už tokių puikų lietuviškos dainos koncertą. Dainų tonai dar ilgai skamba klausytojų ausyse, primindami jog ir čia, tolimojoje Australijoje, lietuviškoji daina, išpildoma pasišventusių dainos mėgėjų yra labai mylima, gerbiama ir visuomet laukiama.

Dainos choro globėjas ir didelis rėmėjas, Sydnejaus klebonas kun. P. Butkus savo poetiška padėkos žodyje išreiškė visų klausytojų padėką dainininkams ir jų vadovams, įteikdamas ir savo dovanas. Be kitų sveikinimų ir dovanų, buvę šio choro choristai, dabar gyvenant Toronto, Kanadoje p. Nevarai atsiuntė irgi dovanų iš Kanados. Choro pirmininkas ir širdį dainai ir chorui atiduodas Pranas Nagys, padėkodamas visiems dirigentams ir pranešėjai D. Bartkevičienei, įteikė atminimo dovanėles.

Po oficialaus ir puikiai pasisekusio koncerto, vyko įspūdingas ir gražus balius, kurio metu, be labai smagios ir geros nuotaikos, dar ilgą laiką skambėjo tai viename, tai kitame salės gale mūsų lietuviškos dainos, kas sukelė nepaprastai gerą balius nuotaiką.

Ir tikrai, kol dar Australijoje, kol dar Sydnejuje ir kituose mūsų miestuose skambės tos puikios lietuviškos dainos, dažnai ištraukiančios ne vienam džiaugsmo ir pasigėrėjimo ašarą, primenant mūsų apdainuotą gimtinę ir mūsų brangią Lietuvą tol ir pas mus karštąjį Australijos saulę neįstengs išdeginti meilės visam tam kas yra lietuviška ir mums taip brangu.

***

1974 metų Lietuvių Dienų įvykstančiųjų metų pabaigoje, programa jau yra kone visiškai paruošta. Čia vyks Literatūros ir Muzikos vakaras, Teatro spektaklis, Jaunimo koncertas, Tautinių šokių koncertas, Dainų šventė, N. Metų balius. Šių dienų metu vyks lietuvių sporto šventė, Krašto Tarybos atstovų suvažiavimas, studentų suvažiavimas, rajoninė skautų stovykla ir kt. Šventės pradžia yra gruodžio 26 ir pabaiga N. Metuose. Atrodo, kad kaip ir visuomet, Adelaidės lietuviai šioms lietuvių dienoms ypatingai ruošiasi ir jos turės būti labai geros.

***

Adelaidėje, savo iki 14 metų grupėje, pirmą vietą laimėjo Vyties klubo jaunieji. Šiuos jauniausius krepšininkus jau keli metai treniruoja buvęs veteranas krepšininkas Kęstas Jaciūnskis, kuris, surinkęs pradžioje vaikus iki 12 metų, su jais laimėjo pirmąsias vietas savo klasėje kai ir dabar, šio nepavargstančio veterano pastangomis, Adelaidės jauniausi krepšininkai garsina lietuvių vardą.

***

Sostinėje Canberroje, įvykęs Pasaulinės Lietuvių Inžinierių ir Architektų s-gos Australijos Rajono suvažiavimas praėjo labai sėkmingai. Šio suvažiavimo - konvencijos pagrindinis tikslas buvo sustiprinimas ryšių tarp atskirų skyrių, tuo pačiu plečiant ir techniškas žinias, bei aptariant visus einamuosius reikalus. Konvenciją atidarė Canberros pirmininkas A. Genys, pakviestas ir prezidentas Sydnejaus pirmininkas I. Jonaitis ir Melbourne atstovai A. Jokubauska, sekretoriaus A. Kasperiu. Suvažiavime dalyvavo 47 asmenys. Suvažiavimo metu pasiskaitė N. Volkas ir I. Jonaitis temomis apie vandentiekio ir kanalizacijos projektavimą Canberroje ir miesto gyvenviečių planavimo problemas, kurios buvo techniškai labai gerai paruoštos. Laisvu laiku buvo daryta apžvalginė ekskursija po sostinę ir visa konvencija buvo baigta bendromis vaišėmis. Sekantis inžinierių ir architektų suvažiavimas įvyks Lietuvių Die-

sisakė reporteriams: 'Mes pasakėme jiems (sovietams) kad jie privalą suteikti mums daugiau informacijų (apie 'kietą' valiutą SSSR išde). Esu tikras, kad mūsų pageidavimą jie patenkins, jeigu mes duosime jiems pakankamai laiko'.

Sovietai, aišku, gali patenkinti amerikiečių pageidavimus: machinacijos statistikoje, 'kietos' valiutos koncentracija specialioje sąs kaitoje ir kt. gali sudaryti 'neblogą, apgaulingą sovietinio išdo vaizdą. Bet problema glūdi kitur. Kreditavimas yra ilgalaikis: 20, 30 ir daugiau metų. Juk Antrojo Pasaulinio karo bilijoninė paskola sovietai gražino skaičiuodami už dolerį ... po porą centų! Antra vertus, amerikiniai naftatiekiai, rafinerijos, gręžimo mašinerija bus ir liks Sibire, prie Tiūmenės, už Uralo, ir tas turtas bus tvarkomas sovietinės jurisdikcijos, kuri labai 'jautri' tarptautinėms situacijoms. Kaip pavyzdys, prieš akis yra pastarųjų dienų konfliktas su Maskva, arabų ginklavimas, L. Brežnevo įsakymas Kissingeriui atskristi Maskvon, etc. Turėdama multimilijoninę amerikine investiciją, Maskva 'nesiceremonins' šantažuoti Amerikos. Juk amerikinių turtų nacionalizacijos Afrikoje, Pietų Amerikoje, rodo, kad sovietai, esant reikalui, tuo keliu ir nueis.

Į parodos atidarymą nuskrido apie 2000 amerikiečių vertėvų. Maskva negalėjo jų priimti. Kaip tiksliai tomis dienomis vyko 'Taikos siekiančių Jėgų' pasaulinis kongresas. Tai buvo pasaulinės 'sovietinės' taikos propagandinis renginys. Amerikiečiai, bėdos stovyje, buvo sukišti po keturius ir daugiau į vieną prasto viešbučio kambarį. Pavėlavę 150 amerikiečių pareigūnai gavo ... vieną Intouristo kambariukšt! Svečius suguldė baržose, kurias atvilkio i Maskvos upės prieplauką!

Toks robinzoniškas gyvenimas baržose, arba po keturius kambarėlyje su bendra išvieta ir be vonios, ar nerodo amerikiečiams bendros tos šalies ekonomikos, kur jie nori supilti bilijonus dolerių? Kas nurungs per medaus mėnesio parodiją: pasitikėjimas ar naivumas?

MEDAUS MĖNESIO PARODIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

rikinės firmos nori patirti, kiek savo izde sovietai turi 'kietos' valiutos? Apie rublį visiškai nekalbama. Rublis laikomas sovietų vidaus rinkos piniginiu vienetu, ne daugiau! Tuo tarpu, sovietuose, negalima atskleisti 'kietos' valiutos rezervų. Tai ... valstybinė paslaptis! Į problemos sprendimą stoja privati iniciatyva, arba American Export-Import Bank. Kreditoriai turi remtis pasitikėjimu, Sovietų Sąjungos finansine reputacija, pasirengimu laiku mokėti išsiskaitėjimus. Čia ir lengvadiškiausi kreditoriai nedrįsta kišti savo gaminių, sudaryti ilgalaikio išmokėjimo sutartis. Šiuo požiūriu parodos sandoriai sustojo mirties taške.

Naivusis amerikietis pa-

KALĖDINĖS DOVANOS

Tik per Angliją, greičiau, pigiau, geriau. Siūlome labai aukštos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALĖDINIS 1973.

3¼ jardo puiki vilnonė angliška eilutei medžiaga, 3 jardi stora crimplene medžiaga moteriškam kostiumėliui, arba moteriškam paltui, vyriški nailoniniai marškiniai, arba bliuskutė, vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis. 1 vilnonė gėlėta skarelė, 2 gėlėtos nailoninės skarelės, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių, arba nailoninių kojinių, 2 jardi crimplene medžiaga suknėlei, arba 1 sv. vilnonių mezgimui siūlų, 1 sv. šokoladinių saldinių dėžė, 20 anglišių cigarečių. Kaina su įskaičiuotu maitu ir visomis persiuntimo išlaidomis — \$140.00.

Maisto siuntinius sudarome sulyg pareikalavimų. Tam, kas pageidauja pats sudaryti siuntinį siūlome šiuos dalykus.

3¼ jardo labai gera angliška kostiuminė medžiaga	\$45.00
Stora su ornamentais crimplene medžiaga	
1 jardas	\$ 6.00
Crimplene medžiaga, suknėlėms, 1 jardas	\$ 5.50
Nailoninis kailis moteriškam paltui	\$33.00
Dirbtinis mink, moteriškam paltui	\$54.00
Vilnonė žieminiam paltui medžiaga	\$36.00
Vilnonė gėlėta skarelė	\$ 8.00
Komplektas mot. nailoninių apatinių	\$ 9.00
Perukai, įvairių spalvų	\$30.00
Nailoniniai marškiniai	\$ 9.00
Vilnoniai arba Acryleno nertiniai	\$19.00

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigų dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiūsti.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.
Telef. 01 739 8734.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

Visi dirbame Lietuvai...

(Atkelta iš 1 psl.)

reikalinga Lietuvos bylai kelti, tačiau taip pat turėtų būti tam tikras mūsų veiklos balansas ir amerikiečių visuomenės tarpe.

Tikėkimės, kad mūsų jauną tautietį ir toliau lydės pasisekimas, kad jo abipusės veiklos pasėkės rėtų lietuviškas balsas ir jo pavyzdžiu sektų tie, kurie gali ir sugeba išeiti į Amerikos politinį gyvenimą.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel 6R 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBOTINAI ISREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

IDĖJOS TĖSTINUMO MANDATU

Amžina, prigimtinė, nuo tautos gyvybės neatskiriama yra tautos teisė gyventi laisvai. Moderniaisiais laikais ši teisė realizuojama tautos suverenumu savo teritorijoje. Žmonės valdosi per savo atstovus, kuria savo valstybę. Ekonominė bei kultūrinė tautos pažanga puoselėjama, saugoma ir globojama valstybės institucijų priemonėmis.

Lietuvių tautos valstybinumas nepakentė beviltiškų žūties perspektyvų, kurios atsivėrė pirmosios sovietinės okupacijos sunkmečiu. Ši okupacija pagimdė pirmąjį rezistencinį pogrindį, kuris tada neigavo struktūros. Rezistencinė struktūra pradėjo formuotis hitlerinės okupacijos metu. Rezistencinio centro kūryba automatiškai ir natūraliai buvo praturtinta tautos valstybingumo idėjos išlaikymo galimybėmis. Visos lietuvių politinės partijos buvo pagrįstos Lietuvos valstybės idėja. Tos partijos atstovavo organizuotą tautą. Politinių grupių susitarimas sukūrė pirmąjį pogrindinį, rezistencinį vienetą, Vyriausią Lietuvos Komitetą. Tai buvo prototipas politiniam apsiungimo vienetui. Tam tikrą laiką organizacija veikė VLK inicialų ženkle.

1943 metais lapkričio mėn. 25 d. sudarytas bendras vyriausias rezistencinis centras ir vienintelė bei pati aukščiausia institucija tautos teisėms ginti, tautos vardu kalbėti krašte ir užsienyje ir rūpintis Nepriklausomos Lietuvos atstatymu. Taip apibūdina VLK prigimtį Lietuvių Enciklopedija (t. XXXIV). VLK buvo transformuotas į plačiausios politinių grupuočių koalicijos vienetą. Net ir prieš spauda, atakuodama VLK veikimą, nepajėgia nuneigti VLK mandato atstovauti Lietuvos valstybės atstatymo idėjai. Priešo puolimai paremti kompartijos blefu, kad lietuvių tauta nesutinkanti su suverenos Lietuvos idėja bei tos idėjos realizavimu.

VLIKas buvo išbloktas iš Lietuvos teritorijos. Kartu su savo fizinius sąstatu jis išsivežė užsienį idėja, kuri yra jo esimo ir veiklos esmė. Keitėsi fizinis sąstatas. Ieškota, eksperimentuota, padaryta nemaža klaidų, nuveikta daug teigiamų darbų. Išeivijos tarpe pastebėta, kas visai suprantama, kritikos, nekantrumo, net priešiško VLK adresu. Kovoje ir pyktama ne dėl esmės, bet dėl detalių.

Tuo tarpu VLK egzistencijos prasmė nėra, dargi, politinės veiklos sferoje. VLIK yra idėja savyje. Jis turi koordinuoti tautos kovą dėl Nepriklausomos Lietuvos Valstybės atkūrimo. Tai

gal būt, ilgos distancijos siekis. generacijų kaita, kas gimdo nekantrumą ar nuovylas individui, nėra didelės dalykas tautos tęstinume.

Prisimintinas įdomus istorijoje 'Avignono nelaisvės' epizodas. Nuo 1309 metų iki 1377, 68 metus, popiežiai rezidavo mažame Prancūzijos miestelyje, nes buvo priversti bėgti iš Romos. Sepytyn popiežiai rikiavo iš Avignono katalikiškąjį pasaulį. Geografinis faktorius ir personalinė kaita, kada institucija atstovauja idėją, netikėtai kad neturi jokios reikšmės, bet dargi praturtina idėjos tęstinumo mandatą turinčią instituciją nauju patyrimu, lankstesnio versatylumo talentais. Vatikanas Avignone buvo toks pat, koks jis buvo Romoje. Šiasdešimt aštuonerių metų epizodas savo amžininkams atrodė begaliniai ilgas, bet istorijos apimtyje tai buvo tiksliai epizodas.

Tokių paralelių istorijoje yra daug. Mūsų paminėtoji gal yra vienas iš epizodų itin ryškių ir iki šiol istorijos puslapiuose turinčių masyninį vaizdą.

VLIKo istorijoje už tėvynės sienų pastebėta dvi savitarpinio tvarkymosi linijos: konservatyviškoji ir reformistinė. Viskas tai yra formali institucijos reikšmės veikla. Pagrindinis sąstato principas iki šiol išliko tas pat: VLIK apjungia Lietuvos suverenumo siekiančias politines grupuotes. Aktyvioji rezistencija tautos gyvenime visad buvo epizodinio pobūdžio. Tai yra tam tikra prasme 'garibaldizmas', suvienijęs Italiją, bet toks neseikmingas ir tragiškas lietuviškame rezistenciniame judėjime. Jėgos buvo fatališkai nelygios.

Todėl VLIKo institucija nėra pilna žodžio prasme militantiška, rezistencinė grupė. Tai yra tiksliai vienas iš jo plataus politiniai - istorinio aspektų atspindis. VLIKas yra idėjos tęstinumo arsenalas. Laikas bėga pirmyn ir nežinia kokių personalinių bei geografinių premisų teks įnešti į VLIKo reikšimos sferą. Laikas bėga pirmyn ir nežinia kokių priekaištų papildys VLIKui išeiviški nekantruoliai bei atviri priešai iš okupacijos lagerio. Trisdešimt VLIKo 'Avignono nelaisvės' metų įrodė, kad idėjos nemiršta, jei didžios. De talės kovoje ir priekaištuose priklauso epizodui, idėja priklauso istorijai.

Gruodžio 1 d. Toronte šaukiamas VLKo seimas. Įvykis vyksta veiklos metų požiūriu jubiliejinio skaitmens ženkle -- trisdešimt metų! Seimas yra viena grandis ilgoje gaudinėje. Vienas epizodas istorijos erdvėje. Vienas žingsnis pirmyn kelyje,

TORONTE ATIDARYTI LIETUVIŲ NAMAI

P. BASTYS

Sunku būtų įsivaizduoti mūsų visuomeninio gyvenimo vystymosi eigą be savos pastogės -- savų namų. Tokios pastogės reikala mes tuoju pat pajutome atvykę į šį kraštą. Tačiau tuo metu naujų ateivių ekonominiai ištekliai buvo kuklūs ir tik po didelių pastangų, sutelkus šiek tiek kapitalo, 1951 m. rudenį Dundas - Ossington gatvių kampe buvo nupirktas namas, kuriuose gimė ir rado sau prieglobstį visa eilė organizacijų ir kultūrinių vienetų. Nors tų namų didumas buvo ribotas ir jie nebuvo puošnūs, bet pradžia jie buvo geri ir mums daug padėjo. Su dėkingumu ir pagarba turėtų būti prisimintini Lietuvių Namų pradininkai, kurie suprato mūsų gyvybinius reikalus ir rūpinosi, kad mes ir dvasiniai ir ekonominiai kiltume. Šian dien to kilimo didžiaisiais mūsų reprezentantais laikytini Varpas ir Parama. Jie LN išvydė pasaulio šviesą, ten augo, stiprėjo ir plačiai yra išgarsinę Toronto lietuvių vardą.

Po nekurio laiko ėmėme vis labiau justi, kad turimi namai yra per maži ir negali tenkinti judraus mūsų visuomeninio gyvenimo reikalavimų. Kiek tik yra buvę valdybų, jos visos rūpinosi, dairėsi tai vienur, tai kitur ir metinių susirinkimų progomis pranešinėdavo kas tuo reikalu padaryta. Per eilę metų yra buvę ne vienas pasiūlymas ir ne vienas apžiūrėjimas, bet vis dėl kurių nors priežasčių atrodavo, kad pirkimas nepriimtinas. Pagaliau buvo užsikabinata už gana erdvaus ir didelio bažnyčios pastato ir 1971 m. jis nupirktas. Pirkiniu buvo visi patenkinti, nes pigi kaina, geras susisiekimas ir graži High Parko aplinkuma, kurioje gyvena nemažai lietuvių turinčių nuosavybes.

Nupirkus šį pastatą tik dalinai juo buvo galima naudotis. Jo paruošimas pilnam naudojimui užtruko gana ilgai. Čia jau ne vien tik valdyba, bet šalia jos į tą darbą buvo įsitraukusios pačios geriausios ir pajėgiausios mūsų pajėgos. Daugelis mūsų gražiai talkino, nes visų buvo noras turėti ne tik erdvius ir patogius, b et kar-

tu ir gražius namus, kad ir juos atėjęs ir metęs aki sveltintautis pajustų lietuvių organizuotumą ir sugebėjimus.

Didžiuosius ir pagrindinius darbus baigus įvyko š. m. lapkričio 10 d. oficialus Lietuvių Namų atidarymas. Programos pranešėja L. Švėgzdaitė po trumpos įžangos pakvietė miesto burmistą D. Crombie tarti žodį ir perkirpti kaspiną. Po kun. P. Ažubalio invokacijos atsilankiusių svečių dėmesys nukrypo į vaises. Kiek pasistiprinus pagrindinę kalbą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė Lietuvių Namų pirmininkas J. Strazdas. Žodžių sveikino Paramos valdybos pirmininkas H. Stepanaitis ir Nepriklausomos Lietuvos redaktorius dr. H. Nagys iš Montrealio. Taip pat gauta keletas sveikinimų raštu.

Meninę programos dalį atliko solistai G. Čapkauskienė ir V. Verikaitis. Akompanavo muz. J. Govėdas.

Tarp gausingos ir iškili lietuvių visuomenės, šiose atidarymo iškilmėse - vakarienėje, dalyvavo su ponionomis ministeriai dr. St. Haidasz ir J. Yeremko, konsulas dr. J. Žmuidzinas, miesto burmistras D. Combie, T. O'Donohue ir kt.

Daugelis ta pačia proga apžiūrėjo turimas LN patalpas. Juose yra keletas salių. Didžioji salė su balkonais talpinanti virš 1000, kita mažesnė taip pat turinti balkoną apie 450 asmenų. Dar kitos dvi po 150 ir keletas mažesnių. Lietuvių Namuose pastoviai įsikūrė kredito kooperatyvas Parama ir Toronto lietuviai pensininkai. Ten pat vyksta Varpo ir kitų meninių vienetų repetitijos, įvairūs minėjimai, susirinkimai, pasitarimai, valdybų posėdžiai ir kt.

Šiandien mes jau neskurdžiai, mes galime didžiūti sugebėje įsigyti erdvius ir puošnius namus. Apie juos ir lietuvių gražiai jau yra atsiliepusi kitų etninių grupių ir didžioji anglų spauda. Tai vis džiugu! Tačiau turime pamiršti, kad Lietuvių Namų dar gula nemžos skolos. Metų bėgyje mums reikia sutelkti apie \$300,000. Taigi

norėdami lietuvių namus turėti ir juos išlaikyti, turime visi ateiti jiems į pagelbą, laisva valia prisimant dalį naštos ir rūpesčių. Geriausia tai galėsime padaryti įsijungdami į narių eiles ir pirkdami paskolos ląštus. Žinokime, kad mūsų namai yra ir bus tokie, kokie esame ir būsime mes patys. Padėdami Lietuvių Namams mes padėsime sau ir mūsų jaunimui einančiam lietuvišku keliu.

SAVI PAS SAVUS!

Toronto lietuvių Kredito Kooperatyvas Parama įsteigta prieš 21 metus išaugo į didžiausią Kanados lietuvišką kooperatyvą su virš 7½ milijonų dolerių kapitalu. Persikėlus į naujas patalpas -- Naujuose Lietuvių Namuose (1573 Bloor St., West, Toronto, Ontario Canada M6P 1A6) -- Paramos veikla gerokai pagyvėjo dėl patogaus susisiekimo.

Nežiūrint žemų procentų imamų už asmenines paskolas (8%) ir mortgičius (8%) ir palyginti aukštas palūkanas mokamas už taupymus -- depositai (chequing acc. -- 6%, savings -- 7¼, 1 metų term. depositus -- 8% ir 2 metų -- 8½%, Parama išsi-

verčia su pelnu, kuris grįžta nariams vad. rebate pavidale, aukomis paremti lietuviškai veiklai (mokyklos, sportui, šokių grupėms, stipendijoms ir t.t.). Atrodo, kad lo-giška galvojant visi lietuviui turėtų priklausyti lietuviškiems kredito kooperatyvams, nes taupydami ar, reikalui esant, skolindamiesi, gauna geresnes sąlygas ir tuo pačiu paremia mūsų lietuvišką veiklą. Deja, dar daugelis iš mūsų laiko nemazas pinigų sumas kitur. Šiuo metu Parama turi virš 3 tūkstančių narių, kurių daugumą sudaro Toronto lietuviai, toliau seka nariai iš įvairių Kanados vietovių ir kaimyninės valstybės Amerikos. Per 21 metus suteikta finansinė pagalba savo tautiečiams beveik neapskaičiuojama, nes ji buvo labai plataus masto. Vien tik gyvybės draudimų šeimoms išmokėta virš \$155,848.00. Gaunant geresnį procentą už santaupas, mokant mažesnį procentą už paskolas ir gaunant veltui gyvybės draudimą, kodėl nesikreipti į Paramą? Parama Kanadoje atliko didelį uždavinį Kanados lietuvių finansinėje srityje. Tūkstančiai dolerių liko lietuvių rankose, paremdami lietuvių asmeninį ir mūsų lietuvišką kultūrinį darbą.

Sunkiai uždirbtus pinigus atiduokim kur jie priklauso -- lietuviams. Vedėjas

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINĄ**

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

RUOŠKIMĖS PAMINĖTI PREZIDENTO ANTANO SMETONOS 30 METŲ MIRTIES SUKAKTĮ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba primate, kad 1974 m. sausio 9 dieną sueina 30 metų Lietuvos valstybės pirmojo ir paskutinio prezidento Antano Smetonos tragiškos mirties ir tų pačių metų rugpiučio 10 dieną šimtas metų nuo jo gimimo.

Antano Smetonos vaidmuo nepriklausomos Lietuvos gyvenime nepaprastai

kuris veda į nežinomą ateitį...

Perspektyvos? Jomis natūraliai rūpinasi nekantrūs amžininkai. Perspektyvų ieškoti nelogiška. Reikia valdyti dabartį. Reikia visad atsiminti, kad dabartyje valdoma idėja rikiuoja ateitį. Reikia atsiminti, kad Lietuvos suverenumo idėjos bren-do ir buvo pamaldžiai išlaikomos Stockholme, Paryžiuje, prie Lemano ežero ir Amerikos didmiesčiuose.

Idėjos tęstinumo mandato ženkle VLIKo seimas Toronte yra įrodymas, kad viso pasaulio lietuvių yra valstybinė tauta. (g)

didelis. Jis -- pedagogas, mokslininkas, filosofas, publicistas, lietuvių tautinės ideologijos puoselėtojas ir pagaliau valstybininkas, vienas nepriklausomos Lietuvos atkūrėjų, jos politinio gyvenimo ilgametis vairuotojas.

Antanas Smetona Valstybės Tarybos, paskelbusios atstatytą nepriklausomą Lietuvą, pirmininkas. Jo asmuo yra ne tik tampriai suaugęs su lietuvių tautos kultūra ir tautinėmis aspiracijomis, bet taip pat neatskiriama sutapęs ir su pačia realiaja Lietuvos valstybės politika.

ALTS-gos valdyba ragina visus skyrius imtis iniciatyvos tinkamai paminėti šias didžias reikšmingas suka-tis ruošiant skyrių vardu minėjimus, įtraukiant galimai daugiau organizacijų bei visuomenės veikėjų, kad būtų įmanoma kuo iškilmingiau tai atlikti.

ALTS-gos valdybos žinioje yra prezidento A. Smetonos į JAV atvykimo ir laidotuvių filmai, kuriuos skyriai gali pasiskolinti rody-mui.

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MENESIO,
NES NUOŠIMČIUS NUO
MENESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7¼% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
7% — 4 yr. Certificates (Min. \$5,000)

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

**Saint
Anthony
Savings**

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650
Phone (312) 656-6330

Ooen Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

WANTED 1ST CLASS SKILLED or EXPERIENCED Fiberglass Workers

Major Boat producer offers excellent opportunities for skilled fiberglass workers — salaries negotiable. Permanent work for qualified help. Benefits include paid vacation and holidays, health and life insurance.

Join a growing company
in a growing industry.

Contact KAJUN INDUSTRIES
Ada Industrial Park
Ada, Okla. 74820
Or Call (405) 332-5652

(88-91)

ČESLOVAS GEDGAUDAS IR KALBOTYRA (2)

PILKALNIŲ MILŽINAI

JURATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

Išvados, jog slavai yra kilę iš vienos genties atskilimo nuo bendro baltų kamieno, Česlovas Gedgaudas priėjo maždaug 1950 metais. Drauge teko jam susidurti su šios išvados logišku tęsimu:

1) Jeigu Ukrainoje slavų kalba išsivystė iš baltų kalbos, tai logiškai seka, kad dar ankstyvesniais laikais tose srityse buvo kalbama tiksliai probaltų kalba.

2) Gi laikotarpis ir vietovė kurioje tie probaltai gyveno, istoriniai sutampa su laikotarpiu ir vietove iš kurių mokslininkai kildino vadinamuosius arijus.

3) Iš to išeitų, jog tie garsieji arijai paprasčiausiai yra kalbėję mūsų kalba (latviai, kurie Arijos vardą dar šiandieną plačiai vartoja, tikrai tam neprieštarauja!).

Čia Gedgaudui padėjo klausimą išspręsti be galo greitai archeologijos mokslo pažanga paskutiniųjų dviejų dešimtemčių laikotarpyje.

1949 metais perspausdintant H.G. Wells knygą "The outline of History", bendra mokslinė nuomonė apie arijus dar buvo labai miglota:

'Mes jau kalbėjome apie Arijų kalbą, kuri greičiausiai atsirado Dunojaus ir P. Rusijos srityse ir plėtėsi iš šios giminės. Sakome 'greičiausiai', nes dar nėra jokių būdų galutinai įrodyti, jog šis yra buvęs jų plėtojimosi centras; šiuo klausimu yra buvę didelių ginčų ir didelių nuomonių skirtumų. Mes paduodame vyraujančią nuomonę.'

Vos keliems metams pralinkus, daugiau šimto metų trukusį mokslininkų ginčą galutinai išsprendė moteris, lietuvė. M. Gimbutienė "The Bronze Age" šiandieną yra laikomas pasaulinio archeologijos mokslo klasišku. Jame M. Gimbutienė, naudodama archeologinį 'Kurganų kultūros' terminą, žingsnis po žingsnio, tūkstančių iškasinėjimų radiniais pasiremddama, apibrėžia plotą iš kurio šios 'pilkalnių kultūros' žmonės pakilo ir kuriame jie išsiskleidė. Apie šį ir kitus vėlyvesnius M. Gimbutienės grynai archeologinius atsiekimus, Č. Gedgaudas man yra rašęs savo nuomonę net keliuose laiškuose. Manau, jog suinteresuotieji neužsigaus, jei šią jo privačią nuomonę aš viešai paskelbsiu:

'Jinai yra archeologijos genijus ir reikia tiesiog gerėti, kad pati viena varydama naują vagą, ji sugebėjo atspirti pangermanistų archeologinėms teorijoms' (Ištrauka iš Č. Gedgaudo laiško).

Archeologijai galutinai ir neabejotinai savo žodį ištarus, beliko kalbininkams atsakyti kokia kalba ta pilkal-

nių tauta kalbėjo ir istorikams išaiškinti, kaip jų valstybė vadinosi.

Čia, tebūnie man leista pridėti savo nedrąsų trigrašį. Madrido dviejose bibliotekose esantieji žinio 'Vaidalos' raštų vertimo viduramžių manuskriptai nurodo, kad visos tautos vardas buvęs 'pabaltai' (palygink mūsų iki šių dienų išlikusį vardą pabaltiečiai), kur mes kitaip negalime išvesti kaip tiksliai 'pabaluotų', prie vandens gyvenančių vardu. (Ši pirmą kartą nurodytą visos tautos vardą kalbiniai patvirtina tokie pavadinimai kaip Volgos - Bolgos bulgarai, Balaton ežeras, Belgai ir t.t.). Gi pirmąją organizuotą valstybę sukūrusių pabaltų tautos šaką sudarė 'ašiniai' (eisiniai, eisiniai, eisčiai). Tuos pačius aš(v)inius, kolonizavusius kelis žemynus, Č. Gedgaudas užtikto sanskrito raštuose bei latvių folklore, tuomi patvirtindamas įvairiais kitais šaltiniais mano vakarų Europoje užtikto pirmosios mūsų valstybės pavadinimą. Vaidilos aprašyta šios tautos istorinė raida ir geografinė padėtis lengvai duodasi atpažįstama kaip 'kurganų' -- o gal ir 'pre - kurganų'? -- 'rytinėje pabaltų dalyje' išsivysčiusią kultūrą. Taip pat tolimesnis vaidilos tekstas ašvinius sujungia tiesiu keliu su vėlesnėmis mūsų gentimis ir atžymi šalutinius ekspedicionius išsišakojimus, jų geografinę padėtį, kiekvienos šakos kultūrinį lygį ir vardą. Pilnas ir rimtas šio sunkaus teksto tyrimas bei vertimas į lietuvių kalbą pareikalaus dar daug laiko ir darbo, bet minėtų davinį svarba ir jų ypatingas susiderinimas su kitais Č. Gedgaudo knygos daviniais verčia mane jau dabar radinį viešai atžymėti.

MAINTENANCE MECHANICS LIFT TRUCK REPAIRMEN

Experienced in general industrial plant maintenance and repair of equipment. Good hourly rate. V.I.H. PLENTY OF OVERTIME. Fully paid hospitalization, plus other benefits.

APPLY IN PERSON
Between 7 a.m. and 2 p.m.
ALUMINUM SMELTING
& REFINING CO.
5643 Dunham Rd.
Maple Heights, Ohio (90-11)

E. D. M. OPERATORS

- Long Term Overtime
- Liberal Vacation Bonus
- 7 Paid Random Days Off
- Pension Trust Plan
- Fully Paid Blue Cross
- \$6.35 Per Hour
- \$250 Starting Bonus

RIVERSIDE
MANUFACTURING
INDUSTRIES, INC.
ECORSE, MICHIGAN
313-388-9133 (90-92)

"Snow and ice controll equipment"

MEYER PRODUCTS INC.

18513 Euclid Ave., Cleveland, Ohio

MACHINE SET-UP

Able to set-up using prints and specifications, run and make first piece inspection on Punch Presses, Shears, Brakes, and Iron Workers.

WELDERS

Experienced. Must be able to use fabrication prints sketches, layout job, and fabricate necessary parts, using and iron worker metal saw, drill press and cutting outfit.

Also

GENERAL WELDERS

We offer competitive starting rates, and a wide range of benefits and steady employment.

For personal interview call:

Mr. B. T. O'SHEA

216-486-1313, Ext. 202

An Equal Opportunity Employer

(91-92)

Foto montažas iš neolituany šventės Chicagoje

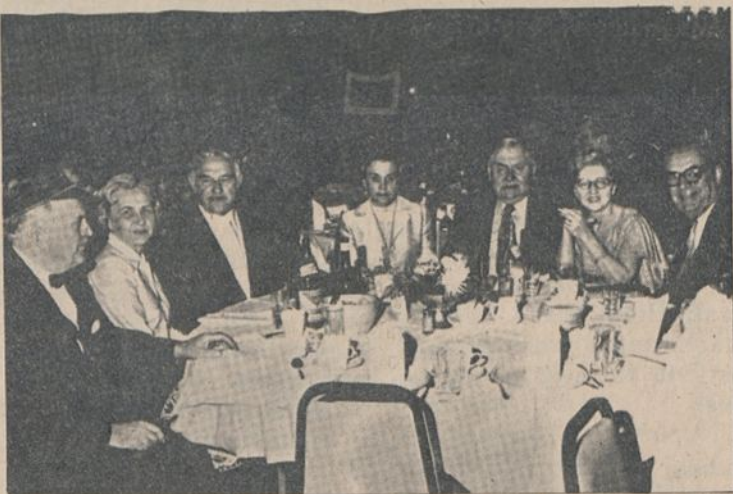
VYTAUTO A. RAČKAUSKO

Naujai pakeltas į neolituany senjorus Egidijus Juškus yra trečios kartos korporantas. Nuotraukoje iš kairės: tėvas Nardis Juškus, senelis Teodoras Blinstrubas, Egidijus Juškus ir motina Severina Blinstrubaitė Juškienė.

Dalis šventės svečių stebi ceremonijas.

Dr. Juozas Barthaus stolas. Iš kairės: Petras Vėbra, p. Jurkūnienė, Kazys Matutis, p. Matutienė, Dr. Juozas Barthaus, p. Budreckienė ir Algirdas Budreckas.

East chicagiečių Moliejų stolas korporacijos šventėje. Ketvirtas iš dešinės Dirvos foto korespondentas Antanas Plausinaitis.

Korp! šventės 'proga LTNamų bare susitike, prieš 50 metų (1923-24) Aušros gimnazijos orkestre groję, kleretistai: populiariusis LTN baro tvarkytojas 'Mike' Simukaitis (kairėje) ir Dirvos foto korespondentas Vytautas A. Račkauskas.

Prisiekia naujasis senjorus Egidijus Juškus (kairėje) ir filisteris prof. Jonas Bučas.

Sveikina naujasis Korp. Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkas Jurgis Lendraitis.

Naujoji Korp. Neo-Lithuania Chicago padalinio pirmininkė Audronė Matutytė-Gulbinienė. Gimusi tremtyje, lankė Dariaus ir Girėno lietuvišką mokyklą, Lituanistinį institutą ir šiuo metu studijuoja Illinois Universitete pedagogiką. 1973 m. gegužės 12 d. susituokė su clevelandiškiu Rimu Gulbinu. Visada aktyvi korporacijos gyvenime.

Kalba naujai pakeltas į filisterius prof. Jonas Bučas. Jis gimė 1920 metais Lietuvoje, Ramygaloje. 1944 pasitraukė į Vakarus. Atvykęs į JAV Chicago universitete gavo magistro laipsnį iš prekybos administracijos. Nuo 1955 metų dėsto kalbas Homewood-Flosmor aukštesnėje mokykloje ir yra joje svetimų kalbų departamento direktorius, prižiūrys 17 kitų mokytojų. Tautinės S-gos narys, vedęs Birutę Tumaitę, augina tris vaikus.

ATNAUJINKITE
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Populiarusis Korp. Neo-Lithuania orkestras vadovaujamas Algio Modesto (centre) groja šventės svečiams.

KŪRYBA IR MOKSLAS

OSKARAS HALECKIS IR JO JOGAILAIČIŲ UNIJA

Šių metų rugsėjo pabaigoje mirė Fordhame ir Columbia universitetu (New Yorke) profesorius emeritas Oskaras Haleckis, iki II pas. karo profesoriavęs Varšuvos universitete. Didelio masto mokslininkas, labai kūrybingas istorikas, rašęs ne tik savo lenkų, bet dar ir kitomis kalbomis. Mums lietuviams jis minėtinas dėl to, kad nuo pat mokslinės karjeros pradžios atsidėjo Lietuvos D. kunigaikštijai ir jos santykiams su Lenkija nagrinėti. Jau 1916 m. Krokuvoje paskelbė studiją, pavadintą Lietuva, Rusija ir Žemaitija kaip sudėtinės dalys Lietuvos d. kunigaikštijos. Iš jo pasirinktos srities sekė jo pagrindinė tema – Lietuvos – Lenkijos unijos. Jų tyrinėjimo jis ėmėsi I pas. karo metu ir 1920 m. išleido dviejų tomų veikalą 'Jogailaičių unijos istorija'. Veikalas pasirodė beveik 350 m. Liublino unijos sukaktuvėse (1569-1919) ir, gal būt, taikytas joms paminti. Su šiuo darbu Haleckis iškilo didžiausiu Lietuvos – Lenkijos unijų istoriku šiame amžiuje.

Unijų dėstymas užsibrėžtas iš plačios perspektyvos, peržvelgiami Lietuvos – Lenkijos santykiai nuo seniausių laikų ir kartu paliečiama visos Rytų-Centro Europos praeitis. Vedamoji mintis atitinka maždaug ir seniau lenkų istorikų skleistą: unijos reiškė lenkiškos kultūros, jų tapatinamos su Vakarų kultūra, sklaidą į rytus, t.y. į Lietuvos d. kunigaikštiją. Unija buvusi naudinga Lietuvai ir jos pagedaui, ma, lietuvių mielai priimama. Jis kreipia dėmesį į Maskvos grėsmę Lietuvai ir įrodinėja, jog unija buvo išsigelbėjimas nuo jos. Haleckis visur pabrėžia Lenkijos pagalbą Lietuvai, be kurios ji būtų vargiai atsilaukusi prieš Maskvą. Pvz., kalbėdamas apie garsų Oršos mūšį (1514), jis rašo: 'Dalyvavimas Lenkijos žygyje prieš Maskvą buvo toks išganingas Lietuvai, kad drąsiai galima sakyti, jog jis išgelbėjo ją jos istorijos kritiškoje valandoje (II, 65). Kai jis visur pabrėžė savanorišką Lietuvos jungimąsi su lenkais, jis nepaisė pakankamai lietuvių priešinimosi unijų derybose. Net ir dramatišką Liublino unijos eigą dėstydamas Haleckis neižūrėjo lietuvių gynimosi nuo lenkų pastangų pasiglemžti sau Didžiąją kunigaikštiją. Pasiūpėjimas unijai ėjo, pagal jį, ėjo vien iš kai kurių magnatų pusės, ypač Radvilų giminės, kuri baimesi neteksią savo turėtos valdžios. Haleckis, laikydamasis lenkų istoriografijoje įsigyvenusios pažiūros, nepaisė Liublino unijos istorijoje lietuvių delegacijos pateikto vasario 15 d. atsakymo dėl lenkų pasiūlytų unijos sąlygų. Atsakymas yra iškalbingas, tiesiog klasiškas Lietuvos valstybinio savaimingumo gynimas. Dar ir šiandien ji skaitant jaučiamas jo autorių turėtą meilę savo kraštui, jo nepriklausomybei. Per visą atsakymą lietuviai baksnojo lenkams ir kritikavo jų pateiktą unijos projektą. Lenkai nepaisė lietuvių rašto ir vienas jų atstovas lyg ironiškai pastebėjo: 'Lietuviai ponai įteikė kažkokį raštą, pagal kurį

DR. J. JAKŠTAS

jie nori turėti savo respubliką, o apie mūsų nieko nežino ir jos nepaiso'. Haleckio unijos istorijoje šis epizodas ir nepaisomas.

Gudų istorikas Pičeta apie Haleckio Liublino unijos vaizdavimą išsireiškė: 'Skaitant Haleckį galima imti galvoti, kad lietuviai didikai su džiaugsmu puolė į šlėktiškos Lenkijos glėbį ir tarsi, be Radvilų, niekas neprotestavo prieš uniją; o tai kuo aiškiausiai kerta su tomis dramatiškomis scenomis, kurios kartojasi Liublino seime' (Belorusia i Litva, 1961, p. 566).

Haleckio Liublino unija išleista kaip tik tuo metu kada besikurianti Lenkijos valstybė, regento Pilsudskio vadovybėje, grobė lietuvių, gudų ir ukrainiečių žemes. Pats Pilsudskis po Vilniaus užgrobumo 1919 m. balandžio m. paskelbė proklamaciją 'I buvusius Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos gyventojus', kviesdamas juos laisvai apsispręsti dėl savo likimo 'be Lenkijos intervencijos'; faktinai turėjo galvoje didelę federuotą Lenkiją 1772 metų ribose. Tam Pilsudskio svajotam federalizmui Haleckio jogailaičių unijų veikalas teikė istorinį pagrindą. Jogailaičių unijų laikai kur Lietuvai atsidūrė Lenkijos šešėlyje, derėjo įteisinti kaip lietuvių sostinės, taip ir visos tautos įjungimą į lenkišką federaciją. Haleckio ištikimybė Jogailaičių unijos idėjai paliko nepajudinta ir paskutinio karo įvykių. Jo paskutiniuose darbuose, rašytuose šiame žemyne, ji vis ryškiai. Atvykęs į JAV pačioje karo pradžioje (apie 1940) ir pradėjęs profesoriauti Wassar kolegijoje, jis paskelbė straipsnį 'Polands Eastern Frontiers' (Journal of Central European Affairs, 11 1941-42). Straipsnis skirtas pa-vaizduoti Lenkijos kūrimąsi ir jos kovoms dėl rytinių sienų iki 1923 m. Pačioje straipsnio pradžioje jis pažymi kuriančiosios Lenkijos vyriausybės užsibrėžtą pirmą tikslą: isitvirtinti penkiuose miestuose, būtent, Varšuvoje, Krokuvoje, Poznanėje, Lvove ir Vilniuje. Istorikas Haleckis nemato tame jo tautiečių kėslė siekiamų imperialistinių tikslų ir nutyli istorinę tiesą, kad paskutiniai du miestai niekuomet nebuvo etnografinės Lenkijos ribose. Jei jis ir teisino savo tėvynainių planus, tai bent būtų turėjęs iš dvidešimties metų perspektyvos juos kaip nors istoriškai pagrįsti. Jam būtų tike, panaudojant savo turimą plačią istorinę erudiciją, įrodyti, kodėl Lvovas ir Vilnius tokie pat lenkiški; kaip ir trys kiti miestai. Kai jis nesiėmė jokių įrodymų, tai pripažino dalyką savaimė aiškų.

Tame pat straipsnyje kalba apie karus su bolševikais, apie Vilniaus likimą jų metu ir Pilsudskio surežisuotą želigovskiadą, be kas yra itin nuostabu – jis nemini lietuvių – lenkų karų, tarsi jų visai nebūtų buvę. Net ir kalbėdamas apie Curzono liniją, išvestą 1919 m. gale, jis ir nepastebi, jog ji laikinai turėjo skirti Lietuvą nuo Lenkijos. Skaitytojas, nežinąs

visų su ta linija susijusių aplinkybių, gali susidaryti nuomonę, jog ji buvo laikinė siena tarp Sovietų Rusijos ir Lenkijos. Tam lenkiškam istorikui Vilnius yra neginčijamai Lenkijos miestas ir jos sritis – integralinė Lenkijos dalis. Jam nebuvo dėmesio verti pačių lietuvių argumentai istoriniai ir etnografiniai savo sostinės atžvilgiu. Net ir siautėjančio karo aplinkybėse apsigyvenęs 'neutralioje' Amerikos aplinkoje ir dar tapęs kolegijos profesorium, Haleckis paliko ištikimas savo prieš 20 metų pagrįstai Pilsudskio federalizmo minčiai.

Jis neišsivadėjo jos ir vėliau, profesoriaudamas Fordhame universitete. Tai rodo jo 1952 išleistas veikalas Borderland of Western Civilization (yra ir vokiškas vertimas). Šiame bendrai Rytų Centro Europai skirtame veikalė jau neslepama lietuvių – lenkų susidūrimų dėl Vilniaus, tačiau vengiama ryškinti jų priežasties. Jis tik neužmiršta pabrėžti daugumos Vilniaus gyventojų lenkiškumo. Aukšto išsimokslinimo ir plataus akiračio istorikas, koks buvo Haleckis, nukrypo nuo savo pašaukimo, užsiminis Suvalkų sd

J m. spalio 7 d. ir Želigovskio smurtą. Užuot išdėstęs dalyką tikrai istoriškai, kaip jam, be abejo, buvo žinoma, jis išklojo ar lenkų pradžioje paleistą melą, ar jo paties prasmą. Jis porina: '... 1920 m. spalio 7 d. pasirašytos paliaubos Suvalkuose, pagal kurias Vilnius pasilikti lietuviškoje po paliaubų pravestose linijos pusėje. Kadangi bijota, kad tuo miesto ir gyventojų likimas bus iš anksto baigtinai paženklintas, tai lenkai kariai, mobilizuoti iš Vilniaus apylinkių, bet kariavę kituose fronto ruožuose, skubėjo į generolo Želigovskio vadovybę ir po dviejų dienų užėmė miestą'. Akivaizdoje paskutiniaisiais metais paskelbtų ir išnagrinėtų faktų (pvz., P. Lossowskio monografijoje) istoriko garbę teršiantis melas aiškus kaip dienos šviesa. Jam rūpėjo užmaskuoti jo gerbiamo regento klaidą ir tam reikalui įterpė į šiaip moksliską veikalą prasimanytą paskaitę.

Savo mylimą jogailaičių unijos idėją bene paskutini kartą pademonstravo Haleckis komentuodamas pernai mirusio amerikiečio istoriko O. Backuso straipsnį 'The Problem of Unity in the Polish - Lithuanian State' (Slavic Review, XXII, 3, 1963). Po tuo pačiu straipsniu sekęs Haleckio komentaras pavadintas 'Why was Poland partitioned?' Prof. O. Backus įrodinėjo, kad Lenkijos – Lietuvos unija niekuomet nebuvo baigtinai įkurta ir trynimasis tarp abiejų valstybių paliko permanentinis. Prof. Haleckis atmetė visą Backuso tezę ir įrodinėjo, jog sujungtos valstybės sudarė vienetą ir jokio priešingumo tarp jų nebuvo. Vieninga Žečpospolita (Commonwealth) buvo lenkiška valstybė su 'lenkiškais' dalimis. O valstybės žlugimo priežastis buvo kaimynų XVII ir XVIII a. puolimai ir ypač dviejų galybų, Rusijos ir Prūsijos (Austrija prie jų nenoromis prisidėjusi) intervencija

Grandinėlės jaunieji šokėjai ruošiasi naujam pastatymui Clevelande.

J. Garlos nuotrauka

ir spaudimas. Jokio lietuviško separatizmo unijų laikais nebuvo, išvedžiojo jis ir tuo priešinosi Backuso įrodinėjimams.

Su Haleckio mirtimi pasibaigė senos Lenkijos istorikų karta, kuri laikė Lietuvą Lenkijos aneksu politinė ir kultūrine prasme. Prof. Haleckis ypač pabrėžė kultūrinį momentą ir tarė Lietuvą per unijas tapusią lenkiškos civilizacijos arena rytinėje Europoje. Jis tūnojo paveldėtose lenkų istorinėse tradicijose ir liko nepaveiktas didelių sukrėtų, ištikusių Rytų Centro Europą paskutiniaisiais dešimtmečiais. Jis nepasuko naujais keliais Lietuvos – Lenkijos istorinių santykių traktavime, kaip padarė jo lenkiški kolegos, kaip P. Lossowski, J. Ochmanskis, H. Paszkiewicz ir rodos, jauniausias jų tarpe, J. Bardach. Šis paskutinis autorius, recenzuodamas vieną J. Ochmanskio darbą: Rodos pirmą kartą mūsų istoriografijoje lenkų autorius stengiasi nagrinėti

LOS ANGELES LIETUVIAI MINĖJO VILNIAUS SUKAKTĮ

Lietuvos sostinės Vilniaus 650 metų sukakties minėjimą Los Angeles, Šv. Kazimiero parapijos salėje su-ruošė skautų Ramiojo Vandenyno Rajonas, kuriam šiemet su dideliu patyrimu bei sumanumu vadovauja inž. Vytautas Vidugiris. Po vėliavos įnešimo, jis trumpu žodžiu jis šią šventę atidarė, pakviesdamas tolimesnei programai vesti rež. Dalilą Mackialienę.

Scenoje jautriai suskamba ištraukos iš poeto Brazdžio 'Kunigaikščių miesto' ir rašytojo Pauliaus Jurkaus 'Baltojo žirgo pasagos', kur

dalykus lietuvių požiūriu, ne gailėdamas kritikos, kai vertina lenkų nacionalistines istoriografines ir politines tendencijas'. Bardacho pastaba gali būti laikoma netiesioginė O. Haleckio istoriografijos kritika.

akt. D. Mackialienė sugebėjo klausytojus nostalgikškai nuteikti.

Pagrindinę minėjimo kalbą skaitė prof. Jonas Kuprionis. Savo išsamioje pasikaitoje prelegentas palietė Vilniaus miesto istorinius įvykius bei šio miesto reikšmę Lietuvos gyvenime bei santykiavime su kitomis valstybėmis, ypač Lenkija ir Gudija. Nežiūrint Vilniaus praeitį liečiusių baisių nelaimių: karų, ugnies bei maro, jis sugebėjo vėl atkurti ir pasidaryti rytų Europoje kultūrinio bei prekybinio centru; prof. J. Kuprionis net užakcentavo, kad Maskvos universitetas buvo įkurtas du šimtus metų vėliau negu Vilniaus universitetas, kas pridavė Lietuvos vardui didelės reikšmės. Prelegentas taip pat palietė ir šių dienų Vilniaus gyvenimą, pažymėdamas, kad lietuvių skaičius mieste kasmet didėja, tačiau ekonominis jų gyvenimas esąs skurdus, o taip pat prispausta ir jų dvasia. Profesorius taip pat paminėjo, kad daugumai lietuvių, nuvykusių aplankyti Lietuvos, neleidžiama laisvai niekur judėti, nes okupantas nenoris parodyti tikro Lietuvos skurdo bei vargo. Prelegento kalba klausytojų buvo su įdomumu klausoma bei šiltai priimta.

Meninę programos dalį atliko Los Angeles Dramos Sambūrio 'Išlaisvinos moterys', kur dainuoja: J. Čekanauskienė, O. Deveikienė, D. Mackialienė, V. Irliekienė, N. Dobrovolskienė, R. Urbonienė, L. Zaikienė. Visos moterys buvo apsirengusios tautiniais rūbais, suteikdamos žiūrovams labai šventišką nuotaiką: jų sudainuotos kelios dainos pasižymėjo sutartinumu bei gražiu skambesiu (nes šioje grupėje dainuojančios visos gali būti net solistėmis). Šios dainuojančios grupės akompaniatorė yra Ona Barauskienė. Keletą dainų solo išpildė Janina Čekanauskienė: 'Laisvės varpas' – ir komp. Br. Budriūno 'Dainos gimimas akompanuojant pačiam kompozitoriui. 'Išlaisvintų moterų bei sol. J. Čekanauskienės dainos buvo klausytojų gausiais aplovismais sutiktos. Toliau Audrė Nelsaitė, gražiai padėklamavo

(Nukelta į 6 psl.)

NAUJA CLEVELANDO VYRŲ OKTETO PLOKŠTELĖ

Su sol. Irena Grigaliūnaite

STEREO

KAINA \$5

18 okteto repertuaro populiariausių liaudies, kariškų ir lengvo žanro lietuviškų dainų rinkinys

Kur tas keletis? Pypkės dūmai; Tėviškėlė; Pajūrio daina — Pajūriais, pamariais; Kariūnų daina; Gaudžia trimitai, Užstalės daina; O, dalele ir dar 10 kitų.

Iškirpkite šį užsakymo lapelį, užpildykite ir su \$5 čekiu ar money order už kiekvieną plokštelę pasiųskite: R. B. Butkus

60 East 212th St.
Euclid, Ohio 44123

Čekyje ar perlaidoje prašome rašyti — R. Butkus

Prašau man atsiųsti ..... plokšteles. Pridedu čekį arba money order \$..... sumoje.

Pavardė .....
Gatvė .....
Miestas ..... Valstybė .....
Zip Code .....

Dariaus ir Girėno klubo pirmininkai 20 metų sukakties minėjime. Iš kairės: Viktoras Perminas, Petras Rūkštelė, Jonas Paškus, Vytautas Ogilvis, Antanas Petrauskas ir Jonas Atkočaitis.

20 METŲ DARIAUS IR GIRĖNO KLUBUI DETROITE

Spalio 20 d. Detroito Dariaus ir Girėno klubas, Detroito lietuvių namų draugijos namuose atšventė 20 metų savo gyvavimo sukaktį. Šio rengimo rūpesčiais dalijosi ir prie jo prisidėjo Detroito Lietuvių Namų Draugijos valdyba. Sukakties paminėjimas susidėjo iš oficialiosios dalies, sveikinimų ir balius. Minėjime dalyvavo arti dviejų šimtų klubo narių ir jiems priėjaučiančių svečių.

Trumpą praeities apžvalgą atliko inž. Jonas Gaižutis, pabrėždamas, kad Dariaus ir Girėno klubas yra didžiausias kaltininkas, kad lietuvių kolonija Detroito, virš penkiolikos metų, turi nuosavus namus.

Pranešimo pabaigoje buvo iššaukti visi Dariaus ir Girėno klubo dvidešimties metų bėgyje buvę pirmininkai, pradedant pirmuoju klubu

steigėju ir pirmininku Viktoru Perminu, toliau iš eilės sekė: Petras Rūkštelė, Jonas Paškus, Vytautas Ogilvis, Antanas Petrauskas, Jonas Atkočaitis, Albi-

nas Bludžius ir DR. Vytautas Mileris. Jie visi buvo pakviesti prie scenos ir Lietuvių Namų valdybos paprašyta Ona Briedienė, kiekvienam prisegė po baltą gėlę.

Detroito Lietuvių Namų D-jos ir Dariaus ir Girėno klubo vardu buvo įteiktos dovanos Algirdui Ambrozei ir Juozui Briedžiui. Nuotraukoje iš kairės: Algirdas Ambrozė, Jonas Gaižutis ir Juozas Briedis.

EAST CHICAGOJE PRISIMINTAS 'AUŠROS' GIMTADIENIS

ALTS-gos East Chicagos skyriaus valdybos rūpesčiu, š.m. lapkričio 18 d. I. ir J. Rimkūnų namuose (rezidencija nevedinu, kaip daugelis neteisingai rašo, nes pagal 'Dabartinės lietuvių kalbos žodyną' rezidencija yra vyriausybės ar valstybės galvos būstinė), įvyko kultūrinė popietė.

Popietę atidarė valdybos sekretorius Jonas Rimkūnas (valdybos pirm. V. Aukštuolis, dėl darbo negalėjo dalyvauti). Trumpu žodžiu pristatė šio vakaro prelegentą dr. J. Tautvilą plačiau pakalbėti apie pirmojo laikraščio Aušros pasirodymą.

Dr. J. Tautvila apžvelgė ano meto lietuvių padėtį ru-

sų okupuotoje Lietuvoje, plačiau sustodamas prie Aušros steigėjo ir svarbiausio leidėjo dr. J. Basanavičiaus. Dr. J. Basanavičius buvo vienas iš ryškiausių ano meto lietuvių, kuris žadino mūsų tuolaikinę inteligentiją nutolti nuo lietuvių tautos, mokintis lietuvių kalbos ir ją vartoti

Vis daugiau ir daugiau lietuvių vaikų pradėjo lankyti Rusijos universitetus, o mokslus baigę, sukurdavo mišrias šeimas, gaudavo tarnybas plačiojoje Rusijoje, nutoldavo nuo tautos kamieno ir tautiškai žūdavo. Kad palaikyti tarpusavį ryšį, dar būdami studentais, bandė leisti ranka rašytus laikraščius, o baigę mokslus ir pasiskleidę po Rusiją svajojo leisti laikraštį, kuris grynintų lietuvių kalbą ir ugdytų lietuvišką kultūrą. Dr. J. Basanavičiaus pastangomis ir kitų patrijų pritarimu 1883 m. pasirodė pirmas spausdintų lietuvių laikraštis. Jiems abiem buvo Lietuvių Namų Draugijos ir Dariaus ir Girėno klubo vardu įteiktos vertingos dovanos. Žodžiu buvo padėkota Juozui Pauliui už namų užlaikymą ir jų priežiūrą.

Po sveikinimų ir kalbų paskutiniu metu kalbėtoju buvo Dariaus ir Girėno klubo pirmasis pirmininkas Viktoras Perminas. Jis trumpai nušvietė pirmuosius klubo įsikūrimo žingsnius, išvardino pirmosios valdybos sąstatą ir jo svarbiuosius steigėjus. Po to sekė vaišės. Jų pavairinimui, Stasys garliauskas, paskaitė tai dienai pritaikintų humoristinių dalykelių.

(jg)

Naujų mšinių pirkimui J. Neverauskas įteikė 25.00 dol. čekį.

N. Aukštuolienė kvietė daugiau dėmesio skirti Pedagoginiam Lituanistikos Institutui ir paremti finansinai. Susirinkimo metu surinkta per 60 dol., o valdyba žadėjo pridėti iš kasos ir įteikti apvalią sumą 100 dol.

Pertraukų metu Dalia Mečkauskienė parodė skaidres iš skyriaus veiklos. Visiems buvo malonu pamatyti jaunesnius savo veidus, buvusius prieš 10-15 metų.

Pirmininko Vytauto Aukštuolio vardu, A. Juodvalkis padėkojo skyriaus nariams Irenai ir Jonui Rimkūnams už taip vaišingą ir malonų priėmimą. Visi dalyviai pageidavo dažnesnių tokių kultūrinių suėjų.

(aj)

Los Angeles lietuviai...

(Atkelta iš 5 psl.)

Maironio 'Vilnius prieš aušrą'. Mok. Onos Razutienės vadovaujamas jaunimo ansamblis, susidedantis iš: I. Bužėnaitės, V. Irlikytės, R. Pavasarytės, V. Skiriaus, D. Vidugirytės, pašoko meistriškai Lenciūgėlį ir Kubilą, tuo užbaigdami meninę programą daly.

Minėjimo gale sugiedotas Lietuvos himnas. Susirinkusieji turėjo progos apžiūrėti salėje suruoštą skaučių iniciatyva Vilniaus miestą liečiančią parodėlę, kurios kai kurie eksponatai buvo labai įdomūs ir vertingi.

EXPERIENCED MACHINISTS

1st & 2nd Shift
TURRET LATHE
MILLING MACHINE
SURFACE GRINDER
I.D. and O.D. GRINDER
AUTOMATIC SCREW
MACHINE
ERICKSON TOOL
CO.

34300 Solon Rd.
Solon, Ohio 44139

(88-94)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
LEADERS
FITTERS
WELDERS
Must have steel fabrication experience. 48 hour week. Top wages and benefits.

THE DANKEN CO.
2861 WESTERN
DETROIT, MICH.

(88-92)

WANTED
TOOL AND DIE MAKERS
DIE REPAIRMEN
Experienced on progressive dies. Top hourly rate for qualified men, and fringe benefits. Apply call or write EBERHART STEEL PRODUCTS CORP.
317 E. Jefferson
Mishawaka, Ind.

(88-94)

WANTED JOURNEYMEN
TOOL AND DIEMAKERS
ELECTRICIANS

Second and Third Shift

We need tool and die makers and electricians on our second and third shift. Tool and die makers must have a journeymans card or be able to attain one through experience. Electricians should be familiar with 440 single-phase, 3 phase motor controls, motors up to 100 HP, electronic sensing equipment and be able to trouble shoot and repair spot welders. No layoffs. Our wage and benefit program is one of the best in the area.

ANDERSON-BOLLING
MFG. CO.

E. Savidge St.

Spring Lake, Mich.

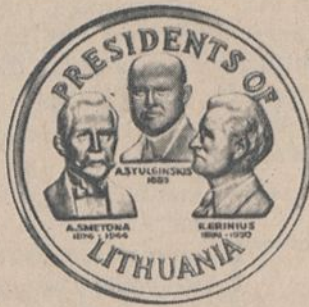
Attn.: Personnel Office

616-842-8220 ext. 35, 36 or 27

(88-94)

NIEKAD NESENSTANTI DOVANA

Vestuvių, vardadienio, gimtadienio ir kitomis progomis vertingiausia, patvariausia ir prasmingiausia dovana yra LF išleisti Lietuvos 3-ju Prezidentų ir Karaliaus Mindaugo sidabriniai medaliai. Taip pat tie medaliai — reikšminga dovana lietuviams bei kitataučiams, norint juos pagerbti — atžymėti už jų naudingus darbus mūsų tautai.

LIETUVOS 3-ju PREZIDENTŲ MEDALIS MEDALIS

Kaina \$10.00

su reprezentazine dėžute

\$12.50

Pašto išlaidoms pridėdama 70 ct.

KARALIAUS MINDAUGO MEDALIS

Kaina \$12.50

su reprezentazine dėžute

\$15.00

Pašto išlaidoms pridėdama 70 ct.

Medalių užsakymus siųsti kartu su čekiais:

LITHUANIAN FOUNDATION,
2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629.

Čekius rašyti Lietuvių Fondo vardu.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

ASSEMBLERS ELECTRICIANS FITTER-WELDERS STRUCTURAL LAYOUT PUNCH PRESS OPERATOR

Interesting positions immediately available for individuals who can read blue prints and shop drawings. Good hourly rates, benefits, and overtime.

FECO

Div. Bangor Punta Operations Inv.

5855 Grand Ave., Cleveland, Ohio (216) 441-2400

An Equal Opportunity Employer

(90-92)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• SLA 14 kuopos metinis narių susirinkimas įvyks gruodžio 2 d., 6 v. v. Lietuvių Namuose, 877 East 185 St. Darbotvarkėje: veiklos peržvalga, pajamų ir išlaidų apyskaita, kuopos naujos valdybos bei kitų pareigūnų 1974 metams rinkimai kuopos veiklos 1974 metams gairių aptarimas ir kitų svarbesnių reikalų aptarimas. Susirinkime bus priimami narių apdraudų mokesčiai. Susirinkimo darbotvarkę užbaigus, ten pat numatoma broliško bendravimo vakaronė. Visi nariai prašomi metiniame kuopos susirinkime būtinai dalyvauti. Asmeniniai pranešimai šiuo reikalu nesiunčiami.

Kuopos Valdyba

• INŽ. R. KUDUKIS, Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius, gruodžio 9 d., sekmadienį 4 v. p.p. Lietuvių Namų salėje padarys pranešimą apie Clevelando miestą ir jo rūpesčius. Rengia skautininkų draugovę. Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

D.L.K. BIRUTĖS DRAUGIJA CLEVELANDO SKYRIUS KVIEČIA VISUS Į JAUNIMO SUGEBĖJIMO POPIETĘ

š. m. gruodžio 2 d., sekmadienį, 3 val. po pietų,
LIETUVIŲ NAMUOSE. VAIŠĖS. ĮĖJIMAS AUKA.

• PENNSYLVANIJOS LIETUVA, jos gamta, žmonės ir kultūra, gyvai atsistos prieš mūsų akis šį šeštadienį, gruodžio 1 d., Jaunimo Žygio subatvakaryje, 7:30 val. vakaro, Lietuvių Namuose.

• Į CLEVELANDĄ suvažiuavę gruodžio 28-31 d. II Pasaulio Jaunimo kongreso atstovai, posėdžiaus Lietuvių Namuose ir įsteigs Š. Amerikos lietuvių jaunimo sąjungą.

• Naujų Metų sutikimas Clevelande įvyks Lietuvių namuose. Ruošia LB Clevelando Apylinkės valdyba. Pasamdytas geras orkestras (tas pats, kurs grojo Liet. namų atidarymo bankete). Jau beveik pusė stalų užsakyta. Dar yra likę stalų po 10 vietų ir keletas — po 8 vietas. Kainos nustatytos po \$15.00 vienam asmeniui.

Užsakant stalus prašoma atsiųsti ir čekį.

Užsakymus priima ir visas smulkesnes informacijas teikia Apyl. valdybos pirmininkas J. Malskis: 17904 Ingleside Rd., Cleveland, Ohio 44119. Telefonas land, Ohio 44119. Telefonas

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HOUSES FOR SALE

Two family 5-5, near Lake Shore Blvd. 20,500.

Euclid brick. 24,900. Basement, carpeting, garage.

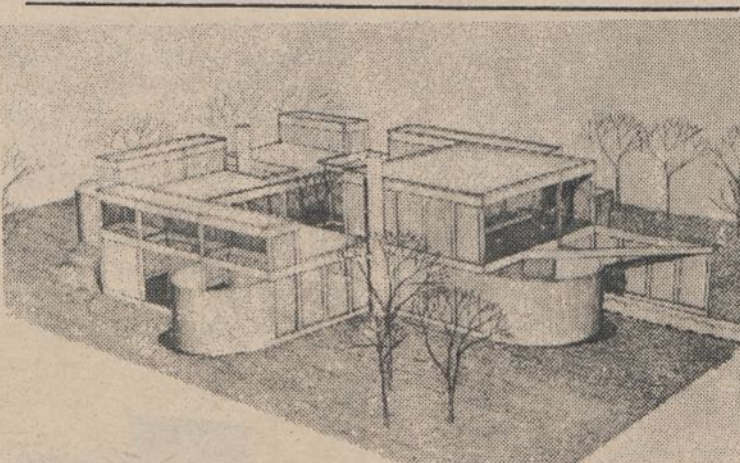
GEORGE KNAUS Realtor
451-9300

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN DIE MAKERS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance

DIE REPAIRMEN
Build and repair stamping dies. Experienced only. Good hourly rate & benefits. Steady work. Apply or call — Mr. De Marco
CLEVELAND METAL STAMPING CO.
3110 Payne Ave., Cleveland, Ohio 216-771-5100 (88-92)

ASSEMBLERS
DAY AND AFTER NOON SHIFT IMMEDIATE OPENINGS.

1460 Rankin
Troy, Mich
313-588-1100 (85-91)

Gėlių ir namų paroda Clevelande įvyks ateinančiais metais vasario 16-24 d. bet bilietai jau iš anksto parduodami papigintomis kainomis (dabar \$1.75 vietoj prie kasos pardos dieną \$2.50) ir organizacijoms, platinančioms bilietus duodama 25% nuo parduoto bilieto. Šioje parodoje, kaip kasmet bus įvairių įdomių dalykų. Tarp jų bus ir arch. W.A. Blunden sukonstruotas namas, suteikiantis iki maksimumo privatiškumą. Organizacijos norinčios gauti bilietų platinimui tesikreipia į Elsie Zimlich, tel. 621-3145.

SKILLED HELP WANTED

Die Welder
Boring Mill Operator
Die Repairman
Electricians
Machinists
Stationary Engineer

Must have 8 years experience or journeyman's card.

Apply Employment Office
Smead and Prospect, Toledo, Ohio
Between 9 a.m. and 12 or 1-4 p.m.

DOEHLER JARVIS
DIVISION OF NL INDUSTRIES, INC.

An Equal Opportunity Employer (90-91)

Lietuvių Dienos Clevelande

Šių metų Lietuvių Dienos Clevelando lietuvių bendruomenei buvo sėkmingos. Jos sutapo su Clevelande įvykusi BALFo seimu, kurio atstovų didžioji dalis pabaigus seimo darbus atsilankė į vakarą - koncertą, o po to dalyvavo specialiai jiems suruoštoje vakarieneje. Atvykęs pirmajai gastrolei New Yorko vyrų choras 'Perkūnas' ir gausūs svečiai iš visos Amerikos ir sukėlė tą šventišką nuotaiką, išpūdingai pademonstruotą L. Dienų programos atidarymo proga pagiedotu Lietuvos Himnu. (Pirmą sykį čia girdėjau taip galingai, su tokia dvasios pakilimu iš 500 - 550 žmonių krūtinų giedama himną).

'Perkūno' koncertas - centrinė Lietuvių Dienų programos dalis - visais požūriais pavyko puikiai. Jie padainavo 16 kūrinių ir dar pridėjo 'bisui'. Jų programa gana įvairi, ir kiekviename kūrinyje, ar tai būtų paprasta liaudies dainelė, ar kompozitoriaus sukurta daina ar galiausia ištrauka iš operos - svečiai stengėsi pasireikšti kuo sėkmingiau. Pradėta tradicine 'Perkūno' daina, skambiu ir galingu 'Ramovėnų maršu'. Toliau sekė keletas liaudies dainų, kuriose choras pasirodė sugebęs perduoti jų dvasią ir nuotaikas. Siek tiek blankesnės buvo Al. Kačanausko 'Kur bėga šešupė' ir dainelė apie gaideles. Ištraukos iš operų buvo bene svarbiausios programos puošmenos. Ypė išpūdinga buvo naktigonių dai-

na iš operos 'Demonas'. (Šviesų efektai labai tiko.) Gaila, kad neišgirdome žadėtios ir programoj įrašytos ištraukos iš operos 'Gražina'. Sako, kad perkūniečiai dar nebuvo tai dainai pakankamai gerai pasiruošę.

Solistas - bosas St. Citvaras, padainavęs Gasparo ariją iš 'Kornevilio varpų', ir dainą 'giliam rūsy', pelnę nuoširdų publikos įvertinimą. Jo bosas labai plataus diapozono ir simpatingo tembro.

Dirigentas muz. V. Strolia savo šaunų kolektyvą valdo elegantiškai ir lengvai. Choro sąskambis pasigėrėtinai. Balsai stiprūs ir skambūs. Pianissimo akordai laimingai išlyginti ir gražūs. Fortissimo sėkmingai apvaldytas be paskirų balsų išsiokimų. Bendrai, choras teikia labai gerą išpūdį.

Akompaniatorė clevelandietė pianistė Miss Phil. Gangale savo pareigą atliko be priekaištų.

Prie koncerto pasisiekimo prisidėjo pranešėja dailiojo žodžio artistė Irena Veblaitienė. Jos labai jautriai pertraukos metu padeklamuota Pr. Vaičiūčio 'Yra šalis' labai tiko šiam vakarui.

Koncertui pasibaigus buvo proga pasveikinti 'Perkūną' šiais metais minint savo gyvavimo dešimtmetį. O pats choro vadovas muz. V. Strolia švenčia savo muzikinės veiklos sidabrinį jubiliejų. Jautriu žodžiu abu jubilatus pasveikino apylinkės pirmininkas J. Malskis, o dvi gražios lietuviškos ž. Kliortytė ir A. Jasinevičiūtė atnešė į sceną didžiulį gėlių krepšį. Džiaugsmingai choristai sutiko ir Čiurlionio ansamblio valdybos pirmininką p. Bankaitį su gėlių puokšte ir trumpu sveikinimu. O visa salė griausmingai pagiedojo 'ilgiausių metų'.

Visų dalyvavusių padėką priklauso 'Perkūno' chorui, jo vadovui ir energingai valdybai su pirmininku Zen. Juriu pryšaky. Clevelando Apylinkės valdyba, pakviesdama 'Perkūną', atliko gerą ir naudingą žygį. Apsikeitimas kultūrinio ar meninio darbo vienetais bei asmenimis tarp artimųjų ir tolimųjų vietovių yra labai reikšmingas ir sveikintinas.

Koncerto programai pasibaigus, buvo vaišės BALFo seimo atstovams, svečiams dainininkams ir jų profesijos bendrininkams - čiurlioniečiams. Vaišių šeiminkė B. Mainelienė su savo talkininkėmis nelengvas pareigas atliko sklandžiai ir tvarkingai. Tenka stebėtis jų sugebėjimu taip ramiai, be triukšmo ir erzelių socialiai ir skaniai pamaitinti apie 250 - 300 žmonių per taip trumpą laiką.

Buvo ir loterija, kuriai dovanas - fantus paaukojo: dail. Šlapelienė - gražų Lietuvos laukų paveikslą, p.p. Gražuliai - sidabrinis bate-

lius, kiti smulkesnes dovanėles.

Be to, buvo ir šokiai. Tik, rodos, nedaug kas šoko. Kažin ar verta samdyti orkestrą 1 - 2 val. laikui ir nedideliam šokėjų skaičiui? Bet buvo tęsėta, kas paždėta

Viskam pasibaigus, BALF atstovai sėdo į jų laukiančius autobusus ir nakčia grįžo į savo miestus. Perkūniečių didžiąją dalį išsidalino jų draugai, giminės bei pažįstami ir išvežiojo pas save. Tik sekmadienio rytą jie savo autobusu išvažiavo.

(Apie dailės parodą kitame Dirvos nr.)

SEWING MACHINE OPERATORS

Experience preferred but will train. Good working conditions. 7:30 A.M. to 4:00 P.M., Mon. to Fri. Hourly rate and fringe benefits. Apply between 9 A.M. and 12 Noon
A-BEST PRODUCTS CO.
3865 W. 150th ST.
CLEVELAND, OHIO (90-92)

DIE - MOLD MAKER

Straight day work, overtime and good work environment. Opportunity to use your skills. See your skills create a finished product. High hourly rate and excellent fringe benefits.

PLASTONIC PUMPS INC.
216-871-0676 (90-92)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

A leader in the machine tool industry with a sizable order backlog has immediate openings for qualified person to work to close tolerance in the following areas:

PLANER MILL
BORING MILL
GRINDER
MILLING
ENGINE LATHE
TURRET LATHE

The work is varied and interesting. The wages and benefits are excellent as we are a division of Reynolds Metals Company.

Footburt-Reynolds

A Div. of Reynolds Metals Co.
1311 Chardon Rd.
Euclid, Ohio 44117
An Equal Opportunity Employer (90-92)

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED GRINDERS
INTERNAL and EXTERNAL
Must have job shop experience, and be able to set up work from blue prints and close tolerance. Steady work, and fringe benefits.
EUCLID PRECISION GRINDING INC.
4896 E. 34th St.
Willoughby, Ohio (90-6)

PUNCH PRESS PRES BRAKE

DAY AND NIGHT SHIFT OPENINGS. OVERTIME COMPANY PAID FRINGE BENEFITS.
REX HINGE CO.
1540 COIT AVE.
CLEVELAND, OHIO (88-94)

DIE CAST DIE DESIGNERS
Opportunity for a qualified die cast die designer and checker in the progressive engineering department of a rapidly growing company. Excellent working conditions, high weekly salary plus many fringe benefits. Apply in person.

LESTER IND. INC.
25661 CANNON RD.
BEDFORD HEIGHTS, OHIO
1000 FT. EAST FROM I-271
AT ROCKSIDE EXIT
An Equal Opportunity Employer (88-94)

WANTED EXPERIENCED SHEET METAL LAYOUT MAN PUNCH PRESS OPERATOR TURRET PRESS OPERATOR
Must be able to read blue prints.
PROTO METAL CO.
1473 E. 361 ST.
EASTLAKE, OHIO 44094
ASK FOR MR. WHITE (88-94)

IBC Products Inc.

and

IBC Foundry Division

Taking applications for the following positions:

Precision Machinist (Bridgeport)

Die Makers

(Familiar with investment dies)

Must be able to set up work from blue prints and close tolerance

also

General Foundry Operations

Excellent working conditions, total benefits.

APPLY

4325 Delemere Blvd.
Royal Oak, Mich. (88-94)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Lietuvių Krikščionių Demokratų** konferencijoje Chicagoje lapkr. 18 d. į centro komitetą išrinkti pirmininku Vladas Šoliūnas ir nariais Pranas Povilaitis, Juozas Paškus, Adomas Viliušis, Algimantas Pautienis, dr. Aldona Rugienė ir Leonas Pabedinskas.

Buvusiam pirmininkui Algiiui Kasiulaičiui ir jo komiteto nariams konferencija išreiškė padėką.

BALFO DIREKTORIAI IR VALDYBA

Balfo 17-tajame seime, įvykusiame š. m. lapkričio mėn. 10 d., Clevelande, dviejų metų kadencijai išrinkti 32 direktoriai. Rinkimuose dalyvavo 136 atstovai. Vienas balsas neužskaitytas. Direktoriais išrinkti: Andriūnas Feliksas, Balčiūnas Vitoldas dr., Balašytė Vita, Baliūnas Adolfas, Baltruchunas Antanas kun., Bobelienė Dalia, Čepaitis Kostas, Danilevičius Zenonas dr., Daukienė Aldona, Dzironas Albinas, Gaizutis Kazys, Gerdvilienė Janina, Januška Kostas, Jasaitis Jonas, Jokūbaitienė Ona, Kareiva Antanas, Kasakaitis Kazys, Kasniūnas Vytautas, Keturakis Andrius, Mackevičius Juozas, Matulionis Balys dr., Paurazienė Elzbieta, Pažiūra Vladas, Pužauskas Algirdas, Rudienė Maria, Selenis Vladas, Sereičikas Feliksas, Santaras Stasys kun., Trakis Anasas kun., Zailskienė Ona, Zakarauskas Antanas kun., žukauskas Vtalis.

Po seimo įvykusiame direktorių posėdyje pirmininku išrinktas Vladas Selenis. Į Balfio centro valdybą išrinkti: Maria Rudienė pirmininkė, kun. Anasas Trakis, kun. Antanas Zakarauskas, Aigirdas Pužaus-

kas, Aldona Daukienė vicepirmininkais, Jonas Jasaitis generaliniu sekretorium, Kostas Čepaitis išdininku ir Kazys Kasakaitis sekretorium.

Centro valdybos adresas: Balfas, 2606 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629. Tel. (312) 776-7582.

PARDUODAMAS

Mūrinis, 4 aukštų NAMAS, buv. Balfo patalpos, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. Pirmas aukštas tinka ofisui-krautuvei, 3 butai po 4 kambarius, išnuomoti. Šildymas alyva. Pirmenybė lietuviams pirkėjams. Teirautis Balfio Centre Chicagoje, 2606 W. 63 St., telef. 312-776-7582.

PADEKA

Vilniaus 650 metų sukakties minėjimo Komitetas New Yorke širdingai dėkoja visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie Lietuvos sostinės Vilniaus paminėjimo rengimo, įvykusio spalio 28 d. Columbus salėje, Woodhauze, N. Y. Ypatingai reikiame padėką programos atlikėjams: Profesorui dr. J. Puzinui, Pauliui Jurkui, Jonui Ruteniui ir Irenai Veblaitienei. Taip pat širdingas ačiū miehems talkininkams ir talkininkėms: Vytautui Radzivanui, Alg. Budreckiui (už straipsnius apie Vilnių), Vitui Gerulaičiui, dr. Jokūbui Stukui ir Romui Keziui už garsinimus per jų radijo programas; Darbininkui; ponioms Mag. Ulėnienei, T. Penikienei ir Em. Noakienei, už vaišes, ir visiems kitiems.

Dirvai siunčiame auką 20 dol. už nemokamai skelbtus kvietimus į minėjimą.

Rengimo Komitetas

PALM BEACH LIETUVIAI MINĖJO KARIUOMENĖS ŠVENTĘ

Drauge su visa lietuvių tauta ir Palm Beach lietuvių kolonija Floridoje iškilmingai paminėjo Lietuvos Kariuomenės sukūrimo 55 metų sukaktį. Šis minėjimas įvyko lapkričio m. 10 d. mėnesiniame Lietuvių Klubo narių susirinkime. Visą minėjimą pravedė naujas Klubo pirmininkas Vytautas Tomkus.

Minėjimo pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos kariuomenės karininkas Jonas Jakubauskas. Jis gyvu žodžiu prisiminė sunkias Lietuvos kariuomenės susiorganizavimo dienas. Išties paskaitė tuometinio Ministerio Pirmininko Mykolo Sleževičiaus paskelbtą atsisaukimą į tautą "Vyrai" ir gyvais pavyzdžiais nupasakojo visos tautos tuometinį entuziazmą ir rištą savomis jėgomis ginti tautos laisvę ir jos valstybės nepriklausomybę. Kruopščiai ir išsamiai parengta ir labai gražiai pasakyta J. Jakubausko kalba visų susirinkusiųjų buvo labai įdomiai išklausyta ir palydėta gausiais plojimais.

Paskutiniu metu Palm Beach Lietuvių Klubą ir visus šios apylinkės lietuvius labai sukrėtė staigi ir netikėta žinoma visuomenininko, veikėjo ir šio klubo pirmininko Aleksandro Augūno mirtis. A. Augūnas buvo labai daug prisidėjęs prie lietuvių subūrimo į

šias apylinkes, daug iniciatyvos ir energijos paaukojo subūriant juos į vieną organizaciją ir daugeliui asmeniškai pagelbėjęs čia įsikurti.

A. Augūnui mirus, iki ateinančio metinio Lietuvių Klubo susirinkimo klubui pirmininkauja energingas veiklus ir visiems labai gerai žinomas visuomenininkas ir prekybininkas Vytautas Tomkus. Jis savo iniciatyva ir asmeninėmis pastangomis netikėto šiai organizacijai pakrikti, bet dar daugiau pagyvino jos daugiau pagyvino jos veiklą ir energingai skubiai sutvarkė jos visus reikalus. Ir šis narių susirinkimas buvo ypatingai gausus ir gyvas.

Pasibaigus Kariuomenės šventės minėjimui, buvo apšvarstyti visi kiti Klubo būgamieji reikalai. Buvo svarstomi įstatai. Iki šiol ši organizacija vadinosi Lake Worth ir Apylinkės Lietuvių Klubas. Pakeitus įstatus, jos vardas bus: Palm Beach Lietuvių Klubas.

Sekantis susirinkimas yra šaukiamas gruodžio m. 8 d. O be to valdyba organizuoja Naujųjų Metų bendrą sutikimą su atitinkama menine programa ir pasilinksminimu. Tikimasi, kad į šį Naujųjų Metų sutikimą atsilankys ir visi svečiai, kurie tuo metu gausiai užplūsta Floridos papludimius. (dg)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• 'MARGUČIO' banketas, įvykęs lapkričio 17 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, sutraukė ne tik gražų būrį svečių, bet buvo turtingas ir savo programa. JAV karinės moterų čempionė Laima Simonavičiūtė, atvykusi iš Washingtono, D.C., puikiai talkininkaujant Algiiui Regiui, pademonstravo visą eilę savęs apsigynimo numerių. Kanados gražuolių konkurso dalyvė Margarita Vaičiulėnaitė, 1941 m. Panevėžyje besitraukiančių raudonarmiečių nužudyto dr. Mačiulio vaikaitė, meistriškai paskambino porą kūrinių pianinu, o chigagietė solistė Elena Blandytė, akompanuojant komp. D. Lapinskui, pirmą kartą savo karjeroje dainavo estradinę dainą ir publikos buvo šiltai sutikta. Draugo korespondentui patiko jos 'patriotinės dainos apie kari...' žinant, kad tai buvo dainuotas okup. Lietuvoje gyvenančio kompozitoriaus parašytas kūrinys, kažin, kuriam kariui daina buvo skirta? Žinoma, galima visaip galvoti ir visai supaprastinti. Banketą pravedęs P. Petrutis buvo taip įdomus ir spalvingas, kad jo buvo galima nenuobodžiauti klausyti valandą ar daugiau. Bet jo visi pranešimai užtruko vos keiliolika minučių.

• BANKETO programos metu L. Simonavičiūtės ir Algio Regio atliekamus karate numerius aiškino Laimos motina Aldona Simonavičienė. Po programos teko su ja ilgiau išsikalbėti apie praeitį, apie Lietuvos laisvės kovotojų kovas Kaune ir apylinkėse 1944-45 m., nes tuo laiku Aldona Simonavičienė dirbo Lietuvos Laisvės Armijos tiekimo skyriuje Kaune ir atliko apie dešimt kelionių į Zapiškio apylinkes, kur buvo LLA pagrindiniai daliniai ir kurių metu ten laikėsi LLA vyriausias štabas. A. Simonavičienė ir rezistentų eiles įsijungė dar nacių okupacijos metais per savo sužieduotą Leoną Virkietį. Ji gerai žinojo, kur yra LLA ryšio punktai, kur paslėpti ginklai bei šaudmenys. Kai rusai 1944 m. vasarą užėmė Kauną, A. Simonavičienė pasiliko laisvės kovotojų eilėse Kaune, nors jos sužadėtinis L. Virkie-

Aldona Simonavičienė, buv. LLA ryšininkė Kaune, kalba Margučio bankete.

D. Vakarės nuotrauka

tis kuriam laikui dingio. Rusams užėmus Kauną, LLA tiekimo - siuntimo skyrius buvo Aukštaičių gatvėje 15a. Kitas punktas buvo Perkūno alėjoje. Rusų kariuomenės bei saugumo pulkų miestą buvo tiek daug, kad jie net įsitvirtino tuose namuose bei soduose, kur buvo paslėpti pagrindiniai vyrų ginklai ir šaudmenys. Pirmieji pagalbos iš Kauno ėmė šauktis laisvės kovotojai, įsitvirtinę Zapiškio apylinkėse. Tiekimo - siuntimo skyrius Kaune suorganizavo net arklių su vežimu ir moterų - ryšininkės su didele rizika ginklus, šaudmenis, drabužius ir vaistus iš Kauno vežiojo į Zapiškio apylinkes. Pagrindiniai partizanų bunkeriai ten buvo už senosios Vytauto bažnyčios esančiuose miškuose.

• ZAPIŠKIO apylinkėse susiradusi savo sužieduotą studentą Leoną Virkietį ir Joną Starevičių, A. Simonavičienė juos abu parsivežė į Kauną ir jie prisilaukė LLA tiekimo skyriaus name. Tuo metu su centru Kaune užmegsti ryšio skubėjo LLA vadas K. Veverkis. Bet jis 1944 m. lapkričio mėn. žuvo prie Raudondvario. Rusų kariuomenės atakos nukrypo prieš partizanų bunke-

rius, esančius miškuose prie Zapiškio. Bet tuo metu rusų kariuomenė, kuri, A. Simonavičienės žodžiais, Lietuvos partizanų labiau bijojo, negu visos vokiečių armijos, kovoje prieš partizanus dar nebuvo patyrusi. Rusai, užėmę partizanų ligoninės bunkerį ir jame radę gydomus du sužeistus laisvės kovotojus, pamanė, kad jie likvidavo svarbiausią lizdą, toliau nebe puolė, kai tuo tarpu ten rikiavosi pagrindiniai bunkeriai. Po šio užpuolimo laisvės kovotojai išsikėlė į ūkininkų sodybas, kur daugumoje jų bunkeriai buvo bulvių rūsiuose ar daržinėse po senu.

• LLA TIEKIMO skyrius Kaune Aukštaičių gatvėje išsikėlė iki 1945 m. birželio 19 d. Tada, kai jau buvo žuvels LLA vadas K. Veverkis ir jo ištikimiausias draugas bei adjutantas leit. A. Eidimtas, kai į saugumo rąkas buvo patekusi LLA štabo ryšininkė Eglė, rusų kariuomenė su kulkosvaidžiais apsupo A. Simonavičienės namą, kur tuo metu taip pat slapstėsi L. Virkietis ir J. Starevičius. Tuo metu pagrindis Kaune buvo pasiruošęs sukilimui: pirmas smūgis buvo numatytas smogti į kalėjimą ir išlaisvinti lietuvių patriotus, o po to jau įžiebtį visuotinę sukilimą Kaune. Rusams apsupus tiekimo skyrių, į vidų veržėsi saugumo kapitonas ir leitenantas. Darant pagrindinę krata, kapitonas pamatė L. Virkiečio rankovę. Paleido šūvius. Bet nepataikė. Akimirkoje atsiliepo abiejų pusių laisvės kovotojų šūviai vietoje nudėjo kapitoną, o leitenantas iššliaužė ant pilvo. Vėliau jis mirė ligoninėje. Laisvės kovotojai, laimėję kovą prieš užuolėjęs viduje, iš namo pasitraukti nebegalėjo, nes jis visą laiką buvo apsuptas kariuomenės su kulkosvaidžiais. Abu laisvės kovotojai ir ryšininkė pasislėpė pastogėje po čerpėmis. Į vidų įsiveržė rusų daliniai namą krėtė net 5 valandas, kol pagaliau surado pasislėpusius A. Simonavičienę, Joną Starevičių ir Leoną Virkietį. Visi buvo suimti ir patalpinti saugumo rūmuose, tuose pačiuose rūmuose, kur buvo ir nepri-

klausomos Lietuvos saugumas.

• APKLAUSINĖJIMAS bei tardymas tęsėsi aštuonis mėnesius. Pagaliau įvyko karinio tribunolo teismas, kuris studentus - laisvės kovotojus Leoną Virkietį ir Joną Starevičių nuteisė mirties bausme, o ryšininkę Aldoną Simonavičienę už 'prisidėjimą prie ginkluoto sukilimo Lietuvoje' 10 metų Sibiro. Sibire bei Kazachstane Aldona perėjo eilę lagerių, ten gimė dukra, dabartinė JAV karate moterų čempionė Laima Simonavičiūtė. Po Stalino mirties Simonavičiams, kaip JAV piliečiams, pagaliau atsirado galimybė išvažiuoti į Ameriką, kur jie gyvena šios laisvos šalies sostinėje. A. Simonavičienės pergyvenimus yra surašiusi amerikiečių spaudoje dirbanti žurnalistė Rasa Gustaitytė. Ačiū Margučio vadovams, kurie Aldoną Simonavičienę ir Laimą Simonavičiūtę pasikvietė į Chigagą, jų pergyvenimus sužinojo bei užfiksavo ir lietuviškos spaudos atstovai. O tai liks autentiška medžiaga pilnai Lietuvos partizanų kovų istorijai.

• TĄ PATĮ vakarą, kai vyko Margučio banketas, Jaunimo centro mažojoje salėje buvo atidaryta lietuvių foto paroda. Net 61 parodoje dalyvaujančio fotografo geriausias nuotraukas atrinko specialioji komisija. Ji jury komisija, sudaryta iš K. Izokaičio, Alg. Kurausko, D. Aleknienės ir Z. Sodeikienės, pirmąją premiją paskyrė Juozui Vaičiūnui iš Detroito, antrąją - Teresei Bogutienei iš Chigago, trečią - Rimantui Žukui iš Californijos. Premijos nusiprestos ne iš vieno darbo, bet iš visumos kiekvieno dalyvio atsiųstų nuotraukų. Žmonės parodą lankė gausiai.

PARAMA DIRVAI

Atsiliepdami į prašymą, savo auką parėmė šie skaitytojai:

A. Milaknis,	
Santa Monica	\$ 5.00
V. Žebertavičius, Detroit	5.00
P. Steikūnas, Chicago ..	5.00
S. Virpša, Chicago	5.00
V. Kulbokas, Cicero, Ill	7.00
Dr. S. Virkutis,	
East New Market, Md.	10.00
P. Mikoliūnas, Cleveland	5.00
J. Narbutas, Stanbridge	
East, P. Q., Canada ..	10.00
K. Narbutaitis, Cleveland	5.00
J. Diamantis, Princeton	3.00
J. Kucinskas, Miami Beach	5.00
A. Šukaitis, Hamilton,	
Ont., Canada	10.00
V. Avižonis, M. D.,	
Milford, Del.	5.00
S. Dziugas, Chicago	10.00
S. Dabkus, Toronto,	
Ont., Canada	10.00
A. Laucevičius, Chicago	2.00
J. Valaitis, Great Neck	3.00
M. Gečiauskas,	
Manchester, Conn.	5.00
Ed. Stepas, Cleveland ..	10.00
A. Tveras, Chicago	10.00
B. Tiskus, E. St. Louis	10.00
B. Gražulis, Cleveland	10.00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

1ST CLASS SKILLED ALL AROUND MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints and close tolerance.

Good position in young, growing company moving from Cleveland to Medina.

Excellent pay and benefits. Call NOW 216-631-2600 between 10 a. m. and 3 p. m.

CECIL EQUIPMENT CO.

An Equal Opportunity Employer (90-96)

Grupė fotografų, dalyvavusių metinėje lietuvių fotografų parodoje Jaunimo Centre, Chicagoje. Sėdi iš kairės: Teresė Pautienaitė - Bogutienė, Jonas Dovydenas, Daiva Grigaitytė, Eugenijus Būtenas, Vida Naujalytė, Aleksas Urba. Stovi iš k. į d.: Algirdas Grigaitis, Vilija Eivaitė, Mikalojus Ivanauskas, Romas Bartuška, Diana Gelaziūtė-Kizlaitienė, Jonas Kuprys, dr. Alg. Ramonas, Aldona Zailskaitė, Petras Kisielius, Algis Liepas, Algimantas Kezys, S.J. Jonas Boguta, Kastytis Izokaitis, Gediminas Vakarė. Viso parodoje dalyvavo 61 lietuvių fotografas iš Amerikos, Kanados ir Europos. Parodą surengė Lietuvių Foto Archyvas.

D. Vakarės nuotrauka